

Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol – £3,000 i £10,000

[See all updates](#)

Mae Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol yn ein galluogi i ariannu prosiectau sy'n cysylltu pobl a chymunedau â threftadaeth genedlaethol, ranbarthol a lleol y DU.

Diweddarwyd y dudalen ddiwethaf: 7 Rhagfyr 2023. [Gweld pob diweddariad.](#)

Pwysig

Nid ydym yn derbyn ceisiadau am grantiau rhwng £3,000 a £10,000 mwyach. Bydd grantiau rhwng £10,000 a £10miliwn yn ailagor ym mis Ionawr gydag arweiniad a ffurflenni Treftadaeth 2033 newydd. [Gweld pa ariannu sydd ar gael gennym.](#)

Trosolwg

Gan ddefnyddio arian a godir gan y Loteri Genedlaethol, mae Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol yn ysbrydoli, yn arwain ac yn cefnogi treftadaeth y DU i greu newid cadarnhaol a pharhaol i bobl a chymunedau, nawr ac yn y dyfodol.

Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol yw ein rhaglen agored ar gyfer pob math o brosiectau treftadaeth ledled y DU.

Bydd y canllawiau hyn yn dweud mwy wrthyich am y rhaglen a'r mathau o brosiectau y gallwn eu hariannu.

Ai dyma'r rhaglen gywir i chi?

- A yw eich sefydliad am gysylltu pobl a chymunedau â threftadaeth yn y DU?
- A fydd eich prosiect treftadaeth yn para hyd at flwyddyn?
- A oes angen grant o rhwng £3,000 a £10,000 arnoch?
- A ydych yn sefydliadau dielw neu'n berchennog preifat ar dreftadaeth?

Os ydych yn cytuno gyda'r holl gwestiynau uchod, yna gallwch ymgeisio am Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol.

Ein blaenoriaethau ariannu

I gefnogi'r sector wrth iddo barhau i ymadfer yn sgil pandemig y coronafeirws (COVID-19), a thrwy'r argyfwng costau byw, rydym yn blaenoriaethu prosiectau treftadaeth sy'n:

- hyrwyddo cynhwysiant a chynnwys ystod ehangach o bobl (canlyniad gorfodol)
- rhoi hwb i'r economi leol
- annog datblygu sgiliau a chreu swyddi
- cefnogi llesiant
- creu lleoedd gwell i fyw, gweithio ac ymweld â nhw ?
- gwella gwydnwch sefydliadau sy'n gweithio ym maes treftadaeth

Mae'n rhaid i brosiectau gyflawni **o leiaf** ein canlyniad cynhwysiant ac ystyried cynaliadwyedd amgylcheddol hirdymor.

Darllenwch ein dogfen atodol, [Blaenoriaethau ar gyfer Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol](#) yn drylwyr. Mae hyn yn rhan ffurfiol o arweiniad y rhaglen hyd nes y clywir yn wahanol.

Sanctsiynau Llywodraeth y DU

Mae'n rhaid i chi ddilyn yr holl ddeddfwriaeth a rheoliadau sy'n berthnasol i'ch prosiect - mae hyn yn cynnwys y [sanctsiynau economaidd presennol yn erbyn Rwsia](#).

Gwybodaeth bwysig

- Gofynion: ni ddylai eich prosiect ddechrau cyn i ni wneud penderfyniad a rhaid canolbwyntio ar dreftadaeth yn y DU.
- Dyddiadau cau: nid oes dyddiadau cau, felly gallwch wneud cais pryd bynnag y byddwch yn barod.
- Proses asesu: unwaith y byddwn yn derbyn eich cais a'r holl ddogfennau ategol cywir, byddwn yn asesu eich cais ac yn rhoi penderfyniad i chi ymhen wyth wythnos.

Nodiadau cymorth ymgeisio

Yn ein gwasanaeth 'Cael cyllid ar gyfer prosiect treftadaeth' newydd, gellir dod o hyd i nodiadau cymorth ac arweiniad wrth lenwi'r ffurflen gais. Cliciwch ar yr eicon 'i' i gael mynediad i'r rhain.

Darllen pellach

- [canllawiau derbyn grant](#): mae'r canllawiau hyn dweud wrthy'ch beth sydd angen i chi ei wneud os ydych yn llwyddiannus a bod gennych fwy o fanylion am ein gofynion
- [telerau safonol](#): mae'n amlinellu telerau ac amodau ein grantiau.
- [Ein proses ymgeisio](#): canllaw cam wrth gam byr ar gyfer gwneud cais am Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol
- [ein canlyniadau](#): yn nodi'r flaenoriaeth a chanlyniadau eraill a beth y maen nhw'n eu golygu
- [canllawiau arferion da](#): cyngor ar ystod eang o bynciau i'ch helpu i gyflawni prosiect o ansawdd uchel

Pan fyddwch yn barod, ymgeisiwch ar ein porth ymgeisio

Expand All accordions

Pwy all wneud cais?

O dan y rhaglen hon, rydym yn derbyn ceisiadau gan:

- sefydliadau dielw
- perchnogion preifat treftadaeth

Dyma rai enghreifftiau o'r mathau o sefydliadau y gallwn eu hariannu:

- elusennau, ymddiriedolaethau a sefydliadau corfforedig elusenol
- grwpiau cymunedol a gwirfoddol
- cynghorau cymunedol/plwyf
- cwmnïau buddiannau cymunedol
- sefydliadau ffydd neu eglwysig
- awdurdodau lleol
- sefydliadau eraill yn y sector cyhoeddus
- perchnogion treftadaeth preifat (er enghraifft, unigolion a sefydliadau masnachol)

Byddwn yn gofyn am gael gweld eich cyfansoddiad neu'ch dogfen lywodraethol (gweler Dogfennau ategol). Mae'n rhaid i chi gael o leiaf dau berson ar eich bwrdd neu bwyllgor rheoli nad ydynt yn gysylltiedig â gwaed neu briodas neu sy'n byw yn yr un cyfeiriad.

Os ydych yn berchennog preifat neu os yw perchennog preifat yn rhan o'ch prosiect, byddwn yn asesu a yw budd cyhoeddus yn drech nag unrhyw enillion preifat - felly ystyriwch hyn yn eich cais.

Fel arfer, rydym yn disgwyl i berchennog y dreftadaeth gwblhau'r ffurflen gais ac, os byddwch yn llwyddiannus, ffurflenni derbyn y grant ac yn adrodd ar gynnydd. Os nad yw perchennog y dreftadaeth yn gwneud y cais, yna gofynnwn iddynt ymrwymo i delerau'r grant.

Expand All accordions

Beth allwn ni ei ariannu?

Rydym yn ariannu prosiectau sy'n cysylltu pobl a chymunedau â threftadaeth genedlaethol, ranbarthol a lleol y DU.

Gall treftadaeth olygu pethau gwahanol i wahanol bobl. Gall fod yn unrhyw beth o'r gorffennol yr ydych yn ei werthfawrogi ac am ei drosglwyddo i genedlaethau'r dyfodol.

Fel canllaw, gallai hyn gynnwys:

- atgofion a phrofiadau pobl (a gofnodir yn aml fel 'hanesion llafar')
- traddodiadau diwylliannol (er enghraifft, straeon, gwyliau, crefftau, cerddoriaeth a dawns)
- natur (er enghraifft, cynefinoedd, rhywogaethau a daeareg)
- tirweddau naturiol a'r rhai wedi'u cynllunio fel parciau a gerddi
- archaeoleg gymunedol
- adeiladau, henebion ac amgylcheddau hanesyddol
- casgliadau o wrthrychau, llyfrau neu ddogfennau mewn amgueddfeydd, llyfrgelloedd neu archifau
- hanesion pobl a chymunedau neu leoedd a digwyddiadau
- treftadaeth ieithoedd a thafodieithoedd
- lleoedd a gwrthrychau sy'n gysylltiedig â'n hanes diwydiannol, morwrol a thrafnidiaeth

Ar lefel y grant yma, gallwn hefyd ariannu gweithgareddau i gefnogi grŵp sy'n ymgymryd â chyfrifoldeb newydd dros dreftadaeth, neu i feithrin sgiliau a chasiti newydd mewn sefydliadau sydd eisoes yn gyfrifol am dreftadaeth.

I wybod mwy am y math yma o weithgaredd, darllenwch y [canllawiau cydnerthedd sefydliadol](#).

Byddwn ond yn ariannu prosiectau sy'n:

- yn canolbwyntio'n glir ar dreftadaeth – gall hyn fod yn dreftadaeth genedlaethol, ranbarthol neu leol y DU
- mynd i'r afael â'r canlyniad Cynhwysiant gorfodol ac unrhyw ganlyniadau blaenoriaeth eraill fel y bo'n berthnasol: Gweler ein tudalen we [Canlyniadau](#) wedi'i diweddarau
- mynd i'r afael â'r gofyniad gorfodol ar gynaliadwyedd amgylcheddol: Gweler ein tudalen [Canlyniadau](#) wedi'i diweddarau i gael rhagor o wybodaeth am y gofyniad hwn
- ganddynt gynllun clir gyda dechrau, canol a diwedd diffiniedig
- sydd heb ddechrau
- a bydd yn para hyd at flwyddyn

Gall Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol gefnogi ystod eang o fathau o weithgarwch. Gallwn dalu am ystod eang o gostau prosiect uniongyrchol. Er enghraifft, gallai eich prosiect treftadaeth gynnwys:

- treuliau gwirfoddolwyr
- costau hyfforddi
- costau digwyddiadau (gan gynnwys llogi ystafelloedd, lluniaeth ac offer)
- gwaith cyfalaf bach
- atgyweirio a chynnal a chadw (refeniw)
- swyddi staff newydd
- ffioedd proffesiynol (er enghraifft, costau cyfreithiol)
- lleoliadau hyfforddi â thâl
- costau i wella mynediad i'ch treftadaeth
- gweithgareddau i'ch helpu i gryfhau eich sefydliad
- costau sy'n gysylltiedig â chymryd cyfrifoldeb newydd am dreftadaeth (er enghraifft, astudiaethau dichonoldeb)

- allbynnau digidol
- atgyweirio a chadwraeth
- pris prynu eitemau casglu neu eiddo

Bydd yr arian yma'n cefnogi gweithgarwch a fydd yn mynd i'r afael â'n gofynion gorfodol o ran **cynhwysiant a chynaliadwyedd amgylcheddol**, ac, os yw'n berthnasol, [canlyniadau blaenoriaeth eraill 2022–2023](#).

Ni allwn ymdrin â'r canlynol:

- swyddi staff presennol neu gostau sefydliadol
- statudol a/neu gyfrifoldebau cyfreithiol
- hyrwyddo achos neu greddoau sefydliadau gwleidyddol neu ffydd
- TAW adenilladwy
- costau ar gyfer unrhyw weithgaredd sydd wedi digwydd cyn dyfarnu grant

Yr Iaith Gymraeg

Os cynhelir eich prosiect yng Nghymru, mae'n rhaid i chi ystyried y Gymraeg ym mhob agwedd ar eich gwaith a dweud wrthym sut y byddwch yn hyrwyddo ac yn cefnogi'r Gymraeg ac yn adlewyrchu natur ddwyieithog Cymru. Bydd angen i chi ddangos sut y byddwch yn cynnig darpariaeth ddwyieithog yng nghyllideb a chynllun eich prosiect. Dylech gynnwys y gyllideb ar gyfer cyfieithu unrhyw ddeunyddiau cyhoeddus o dan y categori costau 'Arall' yn yr adran costau prosiect y ffurflen gais.

Os oes gennych unrhyw gwestiynau, ymholiadau, neu os oes angen cymorth arnoch, cysylltwch â cymorthcymraeg@heritagefund.org.uk.

Perchnogion preifat treftadaeth

Mae gennym ganllawiau ar wahân os ydych yn berchennog preifat neu os yw perchennog preifat yn rhan o'ch prosiect. Mae'n rhaid i chi ei gwneud yn glir sut y bydd budd cyhoeddus eich prosiect treftadaeth yn drech nag unrhyw fudd preifat. Os ydych yn berchennog preifat ar dreftadaeth, ni fyddwn yn ariannu:

- gwaith y gellir yn rhesymol ystyried ei fod yn ddyletswydd statudol ar y perchennog
- prynu adeiladau neu unrhyw asedau treftadaeth
- adeiladu adeiladau newydd

Os yw eich prosiect yn cynnwys unrhyw waith cyfalaf, bydd angen i chi ddangos i ni fod eich prosiect:

- yn cynyddu mynediad y cyhoedd yn sylweddol ac ymgysylltu â'r cyhoedd â threftadaeth
- brwdfrydedd a chefnogaeth gyhoeddus glir
- angen buddsoddiad gan y Loteri Genedlaethol

Fel arfer, rydym yn disgwyl i berchennog y dreftadaeth gwblhau'r ffurflen gais ac, os byddwch yn llwyddiannus, ffurflenni derbyn y grant ac yn adrodd ar gynnydd. Os nad yw perchennog y dreftadaeth yn gwneud y cais, yna gofynnwn iddynt ymrwymo i delerau'r grant.

Cyn i chi ymgeisio

Mae angen i bob un o'r prosiectau treftadaeth yr ydym yn eu cefnogi:

- canolbwyntio'n glir ar dreftadaeth – gall hyn fod yn dreftadaeth genedlaethol, ranbarthol neu leol y DU
- gyflawni un neu fwy o'r canlyniadau ar y dudalen hon, gan gynnwys y canlyniad gorfodol
- fod yn ecogyfeillgar
- hyrwyddo rôl y Loteri Genedlaethol wrth gyflwyno'r prosiect
- cynnal gwerthusiad

Bydd y wybodaeth yn yr adran hon yn eich helpu i ystyried y pwyntiau hyn yng nghymau cynnar cynllunio eich cais.

Canllawiau

Mae gennym lawer o wybodaeth ar ein gwefan i'ch helpu i reoli a datblygu eich prosiect.

Mae darllen y wybodaeth ganlynol yn hanfodol ar gyfer pob prosiect:

- [Gwybodaeth am gydnabod eich grant](#)
- [Canllawiau gwerthuso](#)
- [Canllawiau cynaliadwyedd amgylcheddol](#)

Canlyniadau

Rydym yn disgrifio'r gwahaniaeth yr ydym am ei wneud gyda'n hariannu trwy set o naw canlyniad, sy'n cynnwys ein [chwe chanlyniad blaenoriaeth](#). Canlyniadau yw newidiadau, effeithiau neu fanteision sy'n digwydd o ganlyniad uniongyrchol i'ch prosiect.

Byddwn yn blaenoriaethu prosiectau treftadaeth a fydd yn: **hybu'r economi leol, yn creu swyddi ac yn annog datblygu sgiliau, yn cefnogi llesiant ac yn creu lleoedd gwell i fyw, gweithio ac ymweld â nhw.**

Disgwylwn i bob prosiect ddangos ei fod yn cynnwys **cynaliadwyedd amgylcheddol hirdymor a chynhwysiant** yn eu cynlluniau.

Cofiwch, dim ond prosiectau sy'n canolbwyntio'n glir ar dreftadaeth y byddwn yn eu hariannu – gall hyn fod yn dreftadaeth genedlaethol, ranbarthol neu leol y DU

Canlyniadau Blaenoriaeth

- **Bydd ystod ehangach o bobl yn ymwneud â threftadaeth** (Canlyniad Gorfodol): Mae'n rhaid i bob prosiect a ariannu gennym gyflawni ein canlyniad gorfodol.
- Bydd y sefydliad a ariennir yn fwy gwydn
- Bydd gan bobl gwell llesiant
- Bydd pobl wedi datblygu sgiliau
- Bydd yr ardal leol yn lle gwell i fyw, gweithio neu ymweld
- Bydd yr economi leol yn cael hwb

Byddem yn eich annog i ganolbwyntio ar gyflawni un neu fwy o'n canlyniadau blaenoriaeth ar hyn o bryd. **Er enghraifft**, pe bai prosiect ond yn cyflawni'r 'canlyniad cyflwr' a'r canlyniad gorfodol – byddai'n llawer llai tebygol o gael ei gefnogi na phrosiect a oedd yn bodloni'r canlyniad gorfodol, ynghyd â chanlyniad blaenoriaeth arall.

Ein tri chanlyniad arall yw:

- Bydd treftadaeth mewn cyflwr gwell
- Caiff treftadaeth ei nodi a'i hegluro'n well
- Bydd pobl wedi dysgu am dreftadaeth, gan arwain at newid mewn syniadau a gweithredoedd

Bydd nifer y canlyniadau a gewch yn dibynnu ar yr hyn yr ydych am ei gyflawni a dylai fod yn gymesur â maint y grant yr ydych yn gofyn amdano neu ffocws penodol eich prosiect. Nid oes rheidrwydd i enwi mwy nag un, ac rydym yn eich annog yn gryf i beidio â hawlio mwy o ganlyniadau nag y credwch y gallwch eu cyflawni mewn gwirionedd.

Gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth am ein canlyniadau ar dudalen we [Canlyniadau a Chanllawiau Arfer Da](#).

Dylech ddefnyddio'r canllawiau ymgeisio ar y dudalen [Canlyniadau](#) fel y prif ffynonellau gwybodaeth ddiweddaraf.

Gofyniad Cynaliadwyedd Amgylcheddol

Disgwyliwn i'r safonau uchaf o ran [cynaliadwyedd amgylcheddol](#) gael eu cyflawni gan yr holl brosiectau a ariennir gennym.

Rydym am i'n **holl brosiectau** wneud eu gorau glas i helpu i liniaru ac addasu i effeithiau ein hinsawdd sy'n newid ac i helpu natur i wella. P'un a yw ein cyllid yn gwarchod gwarchodfa natur, amgueddfa, parc cyhoeddus neu adeilad, byddwn yn disgwyl i brosiectau fanteisio ar y cyfle i greu manteision cadarnhaol i natur drwy, er enghraifft, greu clwydi ar gyfer ystlumod, gan gynnwys toeau gwyrdd, darparu pyllau draenio naturiol a chynyddu plannu coed.

Rydym am i **bob math o brosiectau** treftadaeth, mawr a bach:

- gyfyngu ar unrhyw ddifrod posibl i'r amgylchedd
- cael effaith gadarnhaol ar yr amgylchedd ac yn enwedig ar gyfer natur

Wrth gwrs, mae'n rhaid i brosiectau sicrhau nad yw unrhyw fesurau amgylcheddol yn cael effaith negyddol ar eich treftadaeth.

Bydd cynnwys cynaliadwyedd amgylcheddol o fewn eich prosiectau o'r cychwyn cyntaf yn golygu bod eich prosiect yn debygol o fod yn fwy gwydn, yn gynaliadwy yn ariannol ac yn dod â manteision lluosog i bobl a'r gymuned.

Dylai'r mesurau a weithredwch fod yn briodol ar gyfer maint eich prosiect. Rydym yn darparu canllawiau ar [gynaliadwyedd amgylcheddol](#) ar ein gwefan.

Dylech hefyd feddwl am sut y byddwch yn gwerthuso eich mesurau cynaliadwyedd amgylcheddol ac yn sicrhau bod hyn yn rhan o strategaeth werthuso eich prosiect. Byddwn yn gofyn i chi nodi ac adrodd ar y camau yr ydych yn eu cymryd. Mae ein canllawiau ar yr effaith amgylcheddol yn rhoi rhywfaint o gyngor cyffredinol, a gallwch hefyd gael cymorth ymarferol gan y [rhwydwaith Addas i'r Dyfodol](#).

Ystyried risg

Bydd pob prosiect yn wynebu bygythiadau a chyfleoedd y mae angen i chi eu nodi a'u rheoli. Rydym am i chi fod yn realistig ynglŷn â'r risgiau y gallai eich prosiect a'ch sefydliad eu hwynebu fel eich bod mewn sefyllfa dda i'w rheoli a chyflawni'r prosiect yn llwyddiannus.

Rydym yn deall bod y cyd-destun y byddwch yn gweithio ynddo yn wahanol iawn yn ystod pandemig presennol COVID-19. Wrth asesu eich cais, byddwn yn llunio barn bwylllog ar y risgiau posibl i'ch prosiect a risgiau sefydliadol cyffredol – a byddwn yn edrych i weld a ydych wedi nodi'r rhain ac wedi dweud wrthym sut y byddwch yn lliniaru yn eu herbyn. Dylech hefyd ystyried costau wrth gefn yn ofalus o fewn eich cais.

Y mathau o risg a phroblemau y dylech eu hystyried yw:

- **ariannol** – er enghraifft, llai o gyfraniad gan ffynhonnell ariannu arall
- **sefydliadol** – er enghraifft, prinder pobl â'r sgiliau sydd eu hangen arnoch neu staff sydd eu hangen i weithio ar brosiectau eraill
- **economaidd** – er enghraifft, cynnydd annisgwyl yng nghost deunyddiau
- **technegol** – er enghraifft, darganfod lleithder annisgwyl ac eang
- **cymdeithasol** – er enghraifft, ymatebion negyddol i ymgynghori neu ddiffyg diddordeb gan eich cynulleidfa darged
- **rheoli** – er enghraifft, newid sylweddol yn nhîm y prosiect
- **cyfreithiol** – er enghraifft, newidiadau yn y gyfraith sy'n gwneud y prosiect yn anymarferol
- **amgylcheddol** – er enghraifft, anawsterau wrth ddod o hyd i ffynonellau pren o goedwigoedd a reolir yn dda

Hyrwyddo eich grant Loteri Genedlaethol

Mae'n rhaid i chi ymrwmo i gydnabod eich grant a hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol a dylech ddweud wrthym sut rydych yn bwriadu gwneud hyn yn eich ffurflen gais a'ch cynllun prosiect.

Gallwch ddod o hyd i syniadau ar gydnabod a hyrwyddo, a'r brandio rydym yn disgwyl i chi ei ddefnyddio, ar dudalennau [Sut i Gydnabod eich Grant](#).

Gwerthuso

Rydym yn argymhell eich bod yn cynnwys gwerthusiad o ddechrau eich prosiect. Byddwn yn gofyn i chi ysgrifennu gwerthusiad byr (uchafswm o 10 tudalen) o'ch prosiect, y bydd angen i chi ei atodi i'ch adroddiad diwedd grant.

Mae gofyn i'n prosiectau gyflwyno adroddiadau gwerthuso yn ein galluogi i ddangos y gwahaniaeth y mae arian y Loteri Genedlaethol wedi'i wneud, i wybod a yw prosiect wedi gwario'r grant yn briodol, ac a yw wedi cyflawni'r canlyniadau a fwriadwyd.

Rydym yn adrodd ar y cyflawniadau hyn drwy werthuso rhaglenni'n barhaus, sy'n dibynnu ar wybodaeth o hunanwerthusiadau ar lefel prosiectau.

Dylai eich adroddiad gwerthuso (uchafswm o 10 tudalen) gynnwys yr adrannau a'r manylion canlynol:

Crynodeb gweithredol: Crynodeb cyffredinol o weithgareddau a chanlyniadau'r prosiect. Dylai fod yn bosibl deall eich prosiect o'r crynodeb a chael gafael dda ar yr hyn a ddigwyddodd yn eich prosiect a pha effaith y mae'r prosiect cyffredinol wedi'i chael.

Beth oedd y bwriad y prosiect: Dylai hyn amlygu cefndir byr i'r prosiect, gan nodi pam y dechreuwyd y prosiect yn y lle cyntaf, yr hyn yr oeddech yn bwriadu ei wneud a pha wahaniaeth yr oedd y prosiect yn bwriadu ei wneud a pham.

Beth ddigwyddodd mewn gwirionedd: (Dyma ddylai fod yr adran hwyaf o'r adroddiad.) Dylai'r adran hon fanylu ar yr hyn a ddigwyddodd fel rhan o'r prosiect o dan gyfres gydlynol o benawdau gweithgarwch prosiectau. Dylai'r gwahaniaeth a wnaeth neu y mae eich prosiect yn ei wneud ddilyn ymlaen o'r meysydd canlyniadau ac effaith a amlygwyd yn yr adran 'Beth oedd yn bwriad cynnal y prosiect'. Dylai'r adran hon hefyd fyfyrir ar feysydd fel rheoli prosiectau, staffio, amserlen, a dull o werthuso parhaus.

Crynodeb o'r gwersi a ddysgwyd: Beth yw'r pethau allweddol y mae'r sefydliad wedi'u dysgu? Ar ôl ystyried, beth fydddech chi'n ei wneud yn wahanol y tro nesaf?

Expand All accordions

Eich cyfraniad

Ar y lefel grant yma, nid oes angen cyfraniad arnoch ond dylech ystyried a allai cyllidwyr, sefydliadau neu bobl eraill gefnogi eich prosiect.

Bydd hyn yn ein helpu i ddangos i ni fod pobl a sefydliadau eraill wedi ymrwymo i'ch prosiect.

Byddwn yn asesu a yw eich prosiect yn cynnig gwerth da am arian a byddwn yn ystyried eich cyfraniad. Gallai hyn fod yn gyfraniad arian parod, cyfraniad nad yw'n arian parod neu'n gyfraniad gwirfoddolwyr.

Byddwn yn gofyn i chi ddweud wrthym am eich cyfraniad yn y ffurflen gais.

Cyfraniadau arian parod

Gallai hyn fod o gronfeydd wrth gefn eich sefydliad eich hun, rhodd gan gymwynaswr, grant gan gyllidwr arall neu gymorth arall a godir gan gyllid (er enghraifft, cyllid torfol).

Cyfraniadau nad ydynt yn arian parod

Mae hyn yn cynnwys unrhyw beth sydd ei angen arnoch ar gyfer eich prosiect nad oes rhaid i chi dalu amdano (er enghraifft, llogi ystafell neu offer). Dim ond os ydynt yn gostau prosiect uniongyrchol a allai fod wedi bod yn rhan o gyllideb eich prosiect y gallwn dderbyn cyfraniadau nad ydynt yn arian parod.

Cyfraniadau gwirfoddolwyr

Dyma'r amser y mae gwirfoddolwyr yn ei roi i gefnogi'r gwaith o gyflawni eich prosiect. Gallai hyn gynnwys gwaith gweinyddol, clirio safle neu weithio fel stiward mewn digwyddiad. Ni ddylech gynnwys costau ar gyfer amser pobl a fydd yn cymryd rhan yn eich gweithgareddau (er enghraifft, pobl sy'n mynychu gweithdy neu'n mynd ar daith dywys).

Rydym yn defnyddio cyfradd safonol o £20 yr awr i gyfrifo gwerth eich cyfraniadau gwirfoddolwyr.

Expand All accordions

Datblygu eich syniad

Mae ein proses ymgeisio yn gystadleuol ac ni allwn ariannu pob cais o ansawdd da.

I'ch helpu i ddatblygu eich syniad, dyma rai awgrymiadau prosiect:

Pobl

Bydd trafod eich syniad gyda phobl y tu allan i'ch sefydliad yn helpu i sicrhau bod eich cyllideb a'ch llinell amser yn ystyried anghenion ystod eang o bobl. Bydd siarad â phartneriaid neu gyfranogwyr yn y dyfodol yn helpu i lywio eich cynlluniau. Rydym am wybod pwy yr ymgynghorwyd â chi a sut y gwnaethant helpu i lunio eich prosiect. Mae llythyrau cymorth yn ffordd dda o ddangos i ni fod pobl eraill am i'ch prosiect ddigwydd.

Cymorth arbenigol

Meddyliwch a oes angen cymorth neu gyngor arbenigol arnoch i lywio eich syniadau a'ch cyllideb. Os gwnewch hynny, gwnewch yn si?r eich bod yn siarad â rhywun a all eich helpu i ddylunio eich prosiect (er enghraifft, rhywun sydd wedi cyflawni prosiect tebyg). Mae hefyd yn bwysig meddwl am unrhyw hawliau neu drwyddedau y bydd eu hangen arnoch (er enghraifft, caniatâd adeilad rhestredig neu drwydded ystlumod).

Cofiwch gynnwys costau am gymorth a chyngor arbenigol i gyflawni eich prosiect.

Cymunedol

Darganfyddwch beth arall sy'n digwydd yn eich ardal. Efallai y byddwch yn dod o hyd i brosiect tebyg, sefydliad y gallech weithio gydag ef neu fater lleol pwysig y gallech helpu i fynd i'r afael ag ef.

Adnoddau

Penderfynwch pwy fydd yn gyfrifol am gyflawni pob rhan o'ch prosiect ac a oes gennych yr amser, yr offer a'r sgiliau i'w gyflwyno. Os na wnewch hynny, gallwch gynnwys costau am gymorth, offer a hyfforddiant yn eich cyllideb a helpu i feithrin gallu eich sefydliad.

Er enghraifft, os ydych yn ystyried gweithio gyda phobl ifanc ifanc neu bobl ifanc sy'n agored i niwed, bydd angen i chi sicrhau bod gennych yr arbenigedd cywir yn eich sefydliad.

Cyllidebu

Dylai eich cyllideb fod yn realistig ac yn seiliedig ar ymchwil, dyfyniadau neu brofiad blaenorol. Mae'n anodd cynllunio ar gyfer pob posibilrwydd felly gwnewch yn si?r eich bod yn cynnwys arian wrth gefn priodol ar gyfer costau nas rhagwelwyd.

Gwerthuso

Nid yw byth yn rhy gynnar i feddwl sut y byddwch yn gwerthuso eich prosiect. Meddyliwch am y wybodaeth y byddwch yn ei chasglu ac unrhyw gostau cysylltiedig.

Bydd gwerthuso yn eich helpu i ddangos effaith eich prosiect a dylai lywio prosiectau yn y dyfodol, yn ogystal â chefnogi eich achos dros gyllid yn y dyfodol.

Expand All accordions

Sut fyddwn ni'n asesu eich cais

Unwaith y byddwch yn anfon eich cais ar-lein atom, byddwn yn gwirio bod popeth yn ei le a byddwn mewn cysylltiad i roi gwybod i chi pryd y gallwch ddisgwyl penderfyniad.

Oni bai bod angen i ni wirio unrhyw beth gyda chi, mae'n annhebygol y byddwch yn clywed gennym eto nes i ni roi gwybod i chi am y penderfyniad.

Unwaith y byddwn yn derbyn eich cais a'r holl ddogfennau ategol cywir, byddwn yn asesu eich cais ac yn rhoi penderfyniad i chi ymhen wyth wythnos. Gall yr asesiad o'n ceisiadau cyntaf gymryd ychydig yn hwy nag wyth wythnos wrth i ni drosglwyddo'n ôl i'n cylch rhoi grantiau arferol.

Fel sefydliad sy'n rhoi arian cyhoeddus, rydym yn cynnal rhai gwiriadau ar y wybodaeth a roddwch i ni pan fyddwch yn gwneud cais (er enghraifft, efallai y byddwn yn gwirio eich hanes gyda ni neu'n cynnal gwiriadau hunaniaeth neu dwyll).

Dylech ateb yr holl gwestiynau yn y ffurflen gais.

Dyma'r unig adran o'r ffurflen gais a gyflwynir yn uniongyrchol i'n penderfynwyr. Eich cyfle chi yw esbonio eich prosiect yn eich geiriau eich hun.

Pan fyddwn yn asesu eich cais, byddwn yn ystyried amrywiaeth o ffactorau gan gynnwys:

- a yw eich prosiect yn berthnasol i dreftadaeth yn y DU
- yr anghenion a'r cyfleoedd y bydd eich prosiect yn mynd i'r afael â nhw
- pa mor gryf y bydd eich prosiect yn cyflawni ein [canlyniadau blaenoriaeth](#)
- gwerth cyffredinol am arian
- risgiau posibl i lwyddiant y prosiect, yn enwedig mewn perthynas ag effeithiau pandemig COVID-19 ar gyflawni prosiectau
- eich agwedd at gynaliadwyedd amgylcheddol

Os asesir bod eich cais yn darparu gwerth isel am arian yna gellir ei wrthod yn gynharach yn ystod y cyfnod asesu, a byddwn yn rhoi gwybod i chi am hyn ar y pryd.

Y broses ymgeisio

- darllen y broses ymgeisio a chynllunio eich prosiect
- pan fyddwch yn barod, anfonwch eich cais ar-lein atom
- Byddwn yn asesu eich cais ymhen wyth wythnos. Gall yr asesiad o'n ceisiadau cyntaf gymryd ychydig yn hwy nag wyth wythnos wrth i ni drosglwyddo'n ôl i'n cylch rhoi grantiau arferol. (Noder: ni fyddwn yn gallu asesu eich cais nes ein bod yn derbyn yr holl wybodaeth ategol ofynnol.)
- bydd eich cais yn mynd i gyfarfod penderfynu misol
- byddwn yn cysylltu â chi i roi gwybod i chi am y penderfyniad

Dewiswch pryd i wneud eich cais yn ofalus. Peidiwch â rhuthro i gyflwyno cais cyn i chi fod yn barod, a gwnewch yn si?r eich bod wedi meddwl drwy'r ffordd orau o lunio eich gweithgaredd a sut rydych yn mynd i'w reoli. Gwyddom y byddwn yn derbyn nifer fawr o geisiadau, a bydd angen inni flaenoriaethu lle y gall ein buddsoddiad wneud gwahaniaeth sylweddol.

Expand All accordions

Dogfennau ategol

Bydd angen i chi gyflwyno'r dogfennau ategol perthnasol, a amlinellir yn yr adran hon. Ni fydd rhai o'r dogfennau hyn yn berthnasol i'ch prosiect a bydd y wybodaeth ychwanegol yn eich helpu i benderfynu a ydynt yn berthnasol.

Mae popeth sydd ei angen arnom i asesu eich cais ar y ffurflen gais a'r dogfennau ategol canlynol. Peidiwch â chyflwyno unrhyw ddogfennau ychwanegol, gan na fyddwn yn eu defnyddio mewn asesiad.

Dogfen lywodraethol (er enghraifft, cyfansoddiad)

Nid oes angen i ni weld eich dogfen lywodraethol:

- os ydych yn sefydliad cyhoeddus (er enghraifft, awdurdod lleol)
- rydych yn berchennog preifat ar dreftadaeth

Dylai eich dogfen lywodraethol gynnwys y canlynol:

- enw a nodau eich sefydliad
- datganiad sy'n atal eich sefydliad rhag dosbarthu incwm neu eiddo i'w aelodau yn ystod ei oes
- datganiad sy'n cadarnhau, os caiff eich sefydliad ei ddirwyn i ben neu ei ddiddymu, y bydd asedau'r sefydliad yn cael eu dosbarthu i sefydliad elusennol neu ddi-elw arall ac nid i aelodau'r sefydliad
- y dyddiad y cafodd ei fabwysiadu a llofnod eich cadeirydd (neu berson awdurdodedig arall)

Ni allwn dderbyn eich cais os nad yw eich cyfansoddiad yn cynnwys yr uchod.

Sicrhewch fod eich prosiect yn dod o fewn nodau eich sefydliad.

Mae'r Comisiwn Elusennau yn darparu canllawiau ar greu dogfen lywodraethol.

Cyfrifon

Dylech gynnwys eich cyfrifon archwiliedig diweddaraf neu gyfrifon wedi'u dilysu gan gyfrifydd.

Os ydych yn sefydliad sydd newydd ei ffurfio ac nad oes gennych set o gyfrifon archwiliedig, cyflwynwch eich tri datganiad banc diwethaf neu lythyr gan eich banc yn cadarnhau eich bod wedi agor cyfrif.

Nid oes arnom angen eich cyfrifon os ydych yn sefydliad cyhoeddus (er enghraifft, awdurdod lleol).

Llythyrau cymorth (dim mwy na chwech, os yw'n berthnasol)

Mae llythyrau cymorth yn ffordd dda o ddangos i ni eich bod wedi siarad â phobl eraill a bod ganddynt ddi-ddordeb ac wedi ymrwymo i'ch prosiect.

Anfonwch lythyrau o gefnogaeth atom gan y bobl sy'n ymwneud â'ch prosiect, yn hytrach na datganiadau cefnogol cyffredinol. Er enghraifft, os ydych yn bwriadu cyflwyno gweithdai mewn clybiau ieuenctid lleol yna bydd llythyr o gefnogaeth yn dangos i ni eu bod am gymryd rhan.

Os yw eich prosiect yn cynnwys gweithgarwch i ymgymryd â rheoli treftadaeth, anfonwch lythyr atom gan y perchennog presennol yn rhoi caniatâd i'r prosiect fynd yn ei flaen.

Os yw'n bosibl, dylai llythyrau fod ar bapur pennawd neu wedi'u llofnodi.

Arolwg cyflwr (os yw'n berthnasol)

Os yw eich prosiect yn cynnwys gwarchod treftadaeth, rhaid i chi ddarparu arolwg cyflwr neu ddogfen briodol arall megis cynllun cadwraeth drafft neu amlinellol. Dylai'r ddogfen hon ddweud wrthym beth yw cyflwr presennol y dreftadaeth a'r gwaith sydd ei angen i ddychwelyd y dreftadaeth i gyflwr da.

Er enghraifft, os ydych yn bwriadu cadw cofeb ryfel leol, bydd angen i chi wybod beth yw'r cyflwr presennol a pha waith atgyweirio sydd ei angen. Dylai'r arolwg neu'r adroddiad hefyd nodi blaenoriaeth gymharol y gwaith a awgrymir (pa waith sydd fwyaf beirniadol ac y mae angen mynd i'r afael ag ef ar frys).

Expand All accordions

Beth sy'n digwydd ar ôl i chi wneud cais?

Os bydd eich cais yn llwyddiannus

Rhaid i chi aros i dderbyn Caniatâd i Ddechrau gennym cyn dechrau eich prosiect. Bydd angen i chi gyflwyno ffurflen ar-lein a rhoi'r canlynol i ni:

- manylion eich cyfrif banc (gorfodol)
- prawf o ofynion perchnogaeth/lesddaliad (os yw'n berthnasol)
- manylion am ganiatâd statudol a/neu drwyddedau sy'n ofynnol ac a gafwyd (os yw'n berthnasol)
- cadarnhad o gyllid partneriaeth (os yw'n berthnasol)

Bydd angen cyfrif banc ar eich sefydliad. Rhaid i'r enw ar y cyfrif banc hwn gyfateb yn union i enw'r sefydliad sy'n gwneud y cais.

Unwaith y bydd gennych Ganiatâd i Ddechrau, byddwn yn talu eich grant llawn ymlaen llaw.

Adrodd yn ôl

Pan fyddwch yn gorffen eich prosiect, byddwn yn gofyn i chi gyflwyno adroddiad diwedd grant a'ch gwerthusiad prosiect. Efallai y byddwn hefyd yn gofyn am rywfaint o dystiolaeth o wariant (er enghraifft, anfonebau a derbynebau).

Telerau'r grant

Gofynnwn i chi ymrwymo i'n [telerau grant Safonol](#), y gallwch ddod o hyd iddynt ar ein gwefan.

Mae hyd telerau'r grant yn dibynnu ar y math o brosiect a natur y sefydliadau sy'n gwneud cais. Bydd telerau'r grant yn para o ddyddiad y Caniatâd i Ddechrau tan:

- **gweithgaredd:** y dyddiad y daw'r prosiect i ben (a elwir yn Ddyddiad Cwblhau'r Prosiect)
- **cyfalaf:** bum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect
- **digidol:** bum mlynedd ar ôl cwblhau'r prosiect
- **caffael:** Os yw eich prosiect yn cynnwys prynu eitem, tir neu adeilad treftadaeth, bydd telerau'r grant yn para am gyfnod amhenodol. Os hoffech gael gwared ar yr hyn yr ydych wedi'i brynu yn y dyfodol, rhaid i chi ofyn am ein caniatâd a gallwn hawlio'n ôl y cyfan neu ran o'n grant. Os yw eich prosiect yn cynnwys caffaeliad, darllenwch ein gofynion yn ein canllawiau derbyn grant.

Os bydd eich cais yn aflwyddiannus

Mae'r broses asesu yn gystadleuol ac ni allwn ariannu'r holl geisiadau o ansawdd da a gawn. Os bydd eich cais yn aflwyddiannus, efallai y byddwn yn awgrymu eich bod yn gwneud cais arall.

Expand All accordions

Gofynion cyfreithiol a pholisi

Gofynion perchnogaeth

Disgwylwn i chi fod yn berchen ar unrhyw eiddo (tir, adeiladau, eitemau treftadaeth neu eiddo deallusol) yr ydych yn gwario'r grant arno.

Fel eithriad, os yw eich prosiect yn cynnwys gweithgarwch i ymgymryd â rheoli treftadaeth neu unrhyw weithgaredd arall sy'n ymwneud ag eiddo nad ydych yn berchen arno, byddwn yn derbyn llythyr gan y perchennog presennol yn rhoi caniatâd i'r prosiect fynd yn ei flaen. Dylech anfon y llythyr hwn atom gyda'ch cais.

Allbynnau digidol

Mae gennym ofynion penodol, a nodir yn nhermau grant ein Safon, ar gyfer 'allbynnau digidol' a gynhyrchir fel rhan o unrhyw brosiect. Rydym yn defnyddio'r term 'allbwn digidol' i gwmpasu unrhyw beth rydych chi'n ei greu yn eich prosiect mewn fformat digidol sydd wedi'i gynllunio i roi mynediad i

dreftadaeth neu i helpu pobl i ymgysylltu â threftadaeth a dysgu amdani.

Er enghraifft, mae hyn yn cynnwys ffotograffau, testun, meddalwedd, cynnwys gwe ac apiau, cronfeydd data, modelau 3D, recordiadau sain a fideo.

Nid yw eitemau a grëwyd wrth reoli'r prosiect, er enghraifft negeseuon e-bost rhwng aelodau'r tîm a chofnodion cyfarfodydd, wedi'u cynnwys yn y gofyniad.

Os byddwch yn derbyn grant rhwng £3,000 a £10,000, rhaid i bob allbwn digidol fod:

- 'ar gael' (mae'r allbynnau ar gael am ddim ar-lein a gallwch roi mynediad i'r ffeiliau digidol ar alw) am bum mlynedd o ddyddiad cwblhau'r prosiect
- 'gellir ei defnyddio' (mae'r allbynnau'n gweithredu fel y bwriadwyd ac yn cael eu diweddarau'n ddiweddaraf)
- 'agored' (mae allbynnau digidol wedi'u trwyddedu i'w defnyddio gan eraill o dan drwydded 'Priodoleddau 4.0 Rhyngwladol (CC-BY4.0) T?'r Cyffredin ac eithrio cod a metadata, y dylid eu rhyddhau o dan Ymroddiad Parth Cyhoeddus oni bai ein bod wedi cytuno fel arall.

Rydym yn disgwyl prosiectau:

- i sicrhau bod eu hallbynnau digidol yn hygyrch
- i ddefnyddio data ac offer agored lle bo modd
- cyfrannu allbynnau digidol at gasgliadau treftadaeth priodol a phrosiectau gwybodaeth agored

Mae canllawiau ar gyfer prosiectau digidol i'w [gweld ar ein gwefan](#).

Swyddi caffael a staff

Rhaid i chi ddilyn ein canllawiau caffael, sydd i'w gweld yn ein [canllawiau derbyn grant](#). Fel trosolwg, ar gyfer costau nwyddau, gwaith neu wasanaethau sy'n werth mwy na £10,000, rhaid i chi gael o leiaf dri thendr/dyfnbris cystadleuol.

Rhaid i chi hefyd hysbysebu holl swyddi staff y prosiect yn agored, gyda'r eithriadau canlynol:

- mae gennych aelod o staff sydd â chymwysterau addas ar eich cyflogres eich bod yn symud i swydd prosiect
- rydych yn ymestyn oriau aelod o staff sydd â chymwysterau addas ar eich cyflogres fel y gallant weithio ar y prosiect. Yn yr achos hwn byddwn yn ariannu cost yr oriau ychwanegol a dreulir ar y prosiect a bydd angen ichi ddweud wrthym am eu rôl

Rydym wedi ymrwmo i sicrhau bod y sector treftadaeth yn gynhwysol ac yn gynaliadwy. Rhaid i chi ddefnyddio'r gyfradd Cyflog Byw (a Chyflog Byw Llundain lle bo hynny'n berthnasol) ar gyfer holl staff y prosiect. Dangoswch dystiolaeth o gyllidebu ar gyfer cyfraddau Cyflog Byw yn eich costau a'ch cyllidebau staff.

Rhaid i weithdrefnau i recriwtio ymgynghorwyr a chontractwyr fod yn deg ac yn agored a chadw at y ddeddfwriaeth cydraddoldeb berthnasol.

Os ydych yn ansicr ynglŷn â'ch rhwymedigaethau, rydym yn eich cynghori i gymryd cyngor proffesiynol neu gyfreithiol. Os ydych eisoes wedi caffael nwyddau, gwaith neu wasanaethau ar gyfer y prosiect sy'n werth mwy na £10,000 (ac eithrio TAW), bydd angen i chi ddweud wrthym sut y gwnaethoch hynny. Ni allwn dalu eich grant os nad ydych wedi dilyn y weithdrefn gywir.

Mae'n rhaid i chi ddefnyddio'r cyfraddau Cyflog Byw ar gyfer holl staff y prosiect.

Expand All accordions

Gwybodaeth ychwanegol

Mae'r adran cyllidebu a gwerthuso isod yn berthnasol i bob prosiect.

Dylech hefyd ddarllen yr adrannau canlynol os ydynt yn berthnasol i'ch prosiect:

- Prynu tir ac adeiladau
- Prynu eitemau a chasgliadau treftadaeth
- Prosiectau sy'n cynnwys tir, cynefinoedd a rhywogaethau
- Gofynion perchnogaeth trydydd parti gan gynnwys ar gyfer grantiau cymunedol

Cyllidebu ac adrodd ar werthuso

Rydym yn argymhell caniatáu cyllideb ar gyfer gwerthuso rhwng 2% a 7% o gyfanswm costau eich prosiectau. Ni ddylai eich cyllidebau ar gyfer gwerthuso fod yn llai na'r 2%. Er enghraifft, os bydd prosiect yn gwneud cais am gyllid o £190,000 byddem yn disgwyl o leiaf £3,800 (2%) i'w dyrannu i werthuso. Os yw eich cyllideb werthuso yn is, bydd angen i chi ddweud wrthym pam yn y disgrifiad ar gyfer cost y prosiect hwn.

Gofynnir i chi ysgrifennu gwerthusiad o'ch prosiect a'i atodi i'ch adroddiad cwblhau terfynol. Ein nod yw ariannu prosiectau sy'n creu newid cadarnhaol a pharhaol i bobl a chymunedau.

Mae gofyn i'n prosiectau gyflwyno adroddiadau gwerthuso yn ein galluogi i ddangos y gwahaniaeth hwnnw ac i wybod a yw prosiect wedi gwario'r grant yn briodol a bod y canlyniadau a ddymunir wedi'u cyflawni. Rydym yn adrodd ar y cyflawniadau hyn drwy werthuso rhaglenni'n barhaus, sy'n dibynnu ar wybodaeth o hunanwerthusiadau ar lefel prosiectau.

Byddwn hefyd yn anfon holiadur gwerthuso atoch o fewn blwyddyn i gwblhau eich prosiect. Bydd yn gofyn am wybodaeth am nifer y gweithgareddau a gyflawnwyd, nifer yr ymwelwyr yr ydych wedi'u derbyn (lle bo'n briodol), faint o hyfforddiant a chyfranogiad gwirfoddolwyr yn eich prosiect, ac unrhyw staff ychwanegol yr ydych wedi ymgymryd â hwy. Ar gyfer yr holl 'allbynnau' hyn o'ch prosiect, bydd gennym ddiddordeb yn y mathau o bobl sydd wedi elwa yn ogystal â'r niferoedd cyffredinol.

Amlinellir isod y wybodaeth feintiol yr ydym yn disgwyl i chi ei chasglu ar gyfer eich holiadur gwerthuso. Ar gyfer ymwelwyr, gwirfoddolwyr, hyfforddeion a staff, rydym hefyd yn gofyn am fanylion demograffig yn ôl rhyw, oedran, ethnigrwydd, cyfeiriadedd rhywiol, anabledd a dosbarth

cymdeithasol.

Ar eu pennau eu hunain, ni fydd y rhifau hyn yn adrodd holl stori am beth yw eich prosiect, a bydd angen i'ch adroddiad gwerthuso ddweud wrthym am ansawdd eich prosiect hefyd.

Gweithgareddau

Byddwn am i chi ddweud wrthym faint o weithgareddau a gynhaliwyd gan ddefnyddio'ch grant. Y gweithgareddau rydym yn eu rhestru yw:

- **Diwrnodau agored:** diwrnodau pan fyddwch yn agor safle treftadaeth, casgliad neu nodwedd i'r cyhoedd, na ellir ymweld â hwy fel arfer. Gall hefyd gynnwys diwrnodau pan nad ydych yn codi tâl am fynediad mewn atyniadau sydd fel arfer yn codi ffi mynediad.
- **Gwyliau:** rhaglenni digwyddiadau neu weithgareddau i'r cyhoedd, sy'n para un diwrnod neu fwy, gyda thema neu ffocws wedi'i diffinio'n glir.
- **Arddangosfeydd ac arddangosfeydd dros dro:** arddangosfeydd neu arddangosfeydd nad ydynt yn nodwedd barhaol o'ch safle ac sy'n para llai na 12 mis.
- **Teithiau tywys neu deithiau cerdded:** gall y rhain gael eu harwain gan naill ai eich staff neu bobl y tu allan i'ch sefydliad, ond rhaid iddynt fod yn seiliedig ar eich safle neu nodwedd treftadaeth.
- **Ymweliadau gan ysgolion a cholegau:** gall y rhain gynnwys ymweliadau gan lefelau addysg cynradd, uwchradd ac uwch.
- **Sesiynau allgymorth mewn ysgolion a cholegau:** ymweliadau a wnaed gan eich staff neu'r gwirfoddolwyr sy'n gweithio gyda chi ar y prosiect.
- **Gweithgareddau eraill ar y safle:** gweithgareddau sy'n digwydd ar eich safle nad ydynt wedi'u cynnwys o dan y penawdau eraill yn eich barn chi.
- **Gweithgareddau allgymorth neu weithgareddau eraill oddi ar y safle:** gweithgareddau sydd wedi digwydd i ffwrdd o'ch safle y teimlwch nad ydych wedi gallu dweud wrthym amdanynt.

Ymweliadau

Data am nifer y bobl a ymwelodd â'ch atyniad y flwyddyn cyn i'ch prosiect ddechrau a'r flwyddyn ar ôl iddo gwblhau. Os yw'r atyniad neu gyfleuster a ariannwn yn rhan o atyniad mwy (er enghraifft, pe ydym yn ariannu oriel mewn amgueddfa fwy), nid ydym ond am i chi roi rhifau ymweld i ni ar gyfer y rhan o'r atyniad neu gyfleuster yr ydym yn rhoi arian tuag ato.

Gwirfoddolwyr

Nifer y gwirfoddolwyr sy'n ymwneud â'r prosiect a ariannwyd a nifer yr oriau gwirfoddoli a gyfrannwyd ganddynt.

Hyfforddiant

Nifer y bobl sydd wedi'u hyfforddi drwy'r prosiect, o dan gyfres o benawdau sgiliau sy'n cwmpasu cadwraeth, ymgysylltu â chynulleidfaoedd a rheoli.

Mae hyfforddiant yn cynnwys unrhyw raglen strwythuredig o hyfforddiant yn y gwaith, rhannu sgiliau, dysgu seiliedig ar waith a phrofiad gwaith. Gofynnwn i chi wahaniaethu rhwng hyfforddiant i'ch staff a hyfforddiant i wirfoddolwyr.

Staff newydd

Nifer y swyddi staff newydd a grëwyd i gyflawni eich prosiect, ac mae nifer y rhain yn dal i gael eu cynnal ar ôl diwedd y prosiect.

I gael rhagor o wybodaeth, darllenwch [ein canllawiau gwerthuso](#).

Gwaith cyfalaf

Diffinnir gwaith cyfalaf fel gweithiau sy'n creu neu'n gwella ased.

Drwy waith cyfalaf rydym yn golygu digideiddio casgliadau, rhaglen gadwraeth ar gyfer gwrthrychau a chasgliadau, gwaith atgyweirio a chadwraeth neu adeiladu, adnewyddu ac ail-chwarae orielau a/neu adeiladau o'r newydd.

Er enghraifft, byddai gwarchod rhostir, atgyweirio cofeb a digideiddio archif ffotograffig i gyd yn cael ei ystyried yn waith cyfalaf.

Mae gan aildefnyddio ac addasu treftadaeth adeiledig rôl bwysig i'w chwarae o ran lleihau allyriadau carbon a mynd i'r afael â newid yn yr hinsawdd, ac er y gallai adeiladu o'r newydd fod yn angenrheidiol ac yn briodol, mewn rhai achosion byddwn yn blaenoriaethu aildefnyddio ac addasu adeiladau presennol yn sensitif.

Ar gyfer prosiectau tirwedd a chyfalaf natur byddwn yn blaenoriaethu'r rhai sy'n canolbwyntio ar un neu bob un o'r themâu canlynol; cefnogi adferiad natur, darparu atebion sy'n seiliedig ar natur i newid yn yr hinsawdd a/neu helpu pobl i ailgysylltu â natur.

Prynu tir ac adeiladau

Gallwn ariannu prosiectau sy'n cynnwys prynu tir a/neu adeiladau sy'n bwysig i'n treftadaeth, ac sydd ar werth y farchnad neu'n is na hynny. Rhaid i'r prif resymau dros brynu fod o fudd i reoli treftadaeth yn y tymor hir ac i fynediad i'r cyhoedd.

Os ydych eisoed yn rheoli'r tir a/neu'r adeiladau yr ydych am eu prynu, bydd angen i chi ddangos i ni pa fanteision ychwanegol a ddaw yn sgil y pryniant.

Bydd angen i chi ddangos bod yr holl opsiynau ar gyfer ymrwymo i gytundeb rheoli priodol gyda pherchennog y rhydd-ddaliad wedi'u harchwilio cyn gofyn am grant i'w brynu.

Gallwn eich helpu i brynu tir a/neu adeiladau os byddwch yn dangos yn eich ffurflen gais:

- bydd unrhyw risgiau i'w cadw yn cael eu lleihau drwy eich pryniant
- mae'r pris yn adlewyrchu'n gywir gyflwr a gwerth
- bydd y pryniant yn cyfrannu at fwy o bobl yn ymgysylltu â'r dreftadaeth

- mae gennych gynlluniau digonol ar gyfer rheoli a chynnal a chadw dros gyfnod o 10 mlynedd o leiaf ar ôl cwblhau'r prosiect
- gallwch ddangos eu harwyddocâd i'r dreftadaeth mewn ystyr leol, ranbarthol neu genedlaethol

Ni fyddwn yn cefnogi pryniannau sydd, yn ein barn ni, yn uwch na gwerth y farchnad. Os byddwn yn dyfarnu grant i chi, efallai y bydd angen tâl arnom ar y tir a/neu'r adeiladau. Gallwn ariannu'r holl gostau prynu cysylltiedig megis ffioedd asiantau, ffioedd ystafelloedd gwerthu a threthi. Sicrhewch fod y rhain yn cael eu hadlewyrchu yn eich tabl costau.

Os yw eich prosiect yn cynnwys prynu eitem, tir neu adeilad treftadaeth, bydd telerau'r grant yn para am gyfnod amhenodol. Os hoffech gael gwared ar yr hyn yr ydych wedi'i brynu yn y dyfodol, gallwch ofyn am ein caniatâd. Efallai y byddwn yn hawlio ein grant yn ôl.

Y wybodaeth sydd ei hangen arnom am y pryniant:

- cynllun lleoliad i'w raddfa, gan nodi'n glir faint o dir neu adeilad sydd i'w brynu ac unrhyw fynediad perthnasol i'r tir a'r adeilad
- Un prisiad annibynnol. Dylai hyn gynnwys esboniad manwl o sut y daethpwyd i'r asesiad o werth y farchnad. Rydym yn croesawu prisiadau gan y Gwerthwr Dosbarth. Efallai y byddwn hefyd yn trefnu ein prisiad ein hunain. Fel arfer, byddwn yn barod i gefnogi pryniant ar ffigur hyd at 10% yn uwch na brig unrhyw ystod mewn prisiad derbynol.
- tystiolaeth mai'r perchnogion presennol yw'r perchnogion (sydd â theitl cyfreithiol) a bod ganddynt yr hawl i werthu'r tir a/neu adeiladu a throsglwyddo'r teitl i'r perchennog newydd; a thystiolaeth o unrhyw gyfamodau cyfreithiol, neu hawliau (fel pysgota, saethu, mwynau, draenio), neu denantiaethau tymor hir neu fyrdymor, neu hawliau tramwy neu fynediad, neu unrhyw fuddiannau eraill sydd ynghlwm wrth y tir neu'r adeilad

Prynu eitemau a chasgliadau treftadaeth

Gallwn ariannu prosiectau sy'n cynnwys prynu eitemau neu gasgliadau treftadaeth sy'n bwysig i'n treftadaeth a chyfrannu at gyflawni ein canlyniadau.

Byddwn ond yn helpu i brynu eitemau neu gasgliadau os byddwch yn dangos yn eich ffurflen gais:

- risgiau i'w dyfodol hirdymor yn cael eu lleihau os byddwch yn eu prynu
- mae'r pris yn adlewyrchu'n gywir eu cyflwr a'u gwerth
- gennych bolisi casglu ac mae'r pryniant yn unol â'ch polisi
- bydd yr eitemau ar gael i'r cyhoedd ar ôl eu prynu
- gallwch ddangos bod gennych gynlluniau digonol ar gyfer eu gofal a'u cynhaliu hirdymor

Byddwn yn ariannu gwaith prynu celf, archifau, gwrthrychau a chasgliadau eraill sy'n bwysig i'r dreftadaeth ac a grëwyd dros 10 mlynedd yn ôl. Byddwn hefyd yn ariannu prynu eitemau mwy diweddar o bwysigrwydd treftadaeth, ond dim ond os ydynt yn rhan o gasgliad mwy, sy'n fwy na 10 mlwydd oed.

Os yw eich prosiect yn cynnwys prynu eitem, tir neu adeilad treftadaeth, bydd telerau'r grant yn para am gyfnod amhenodol. Efallai y bydd angen tâl arnom ar yr eitem(au). Os hoffech gael

gwared ar yr hyn yr ydych wedi'i brynu yn y dyfodol, gallwch ofyn am ein caniatâd, ac efallai y byddwn yn hawlio ein grant yn ôl. Os oes gennych eisoes yr eitem(au) ar fenthyg i'ch sefydliad, bydd angen i chi ddangos i ni pa fuddion ychwanegol a ddaw yn sgil eu prynu.

Mae'n annhebygol y bydd digon o fudd cyhoeddus mewn caffael eitem dreftadaeth gan un casgliad a ariennir yn gyhoeddus gan un arall i ni ystyried ariannu'r pryniant.

Ni fyddwn yn cefnogi pryniannau sydd, yn ein barn ni, yn uwch na gwerth y farchnad.

Ni fyddwn yn rhoi blaenoriaeth i bryniant dim ond oherwydd arhosiad allforio. Mae arhosfan allforio yn rhoi cyfle i sefydliadau godi arian sydd ei angen i brynu eitem neu gasgliad sydd wedi'i fwriadu i'w allforio. Mae'r arhosfan allforio yn gohirio'r drwydded allforio am gyfnod penodol er mwyn gallu gwneud cynnig o'r tu mewn i'r DU.

Os ydych yn bwriadu gwneud cais i ni, dylech gysylltu â'ch swyddfa leol cyn gynted â phosibl, ac o fewn y cyfnod gohirio cyntaf.

Os oes angen penderfyniad brys arnoch gennym, rhaid i chi gysylltu â'ch swyddfa leol i drafod hyn cyn i chi wneud cais. Dim ond os yw'r dyddiad cau yn golygu na allwn asesu eich cais o fewn ein hamserlen arferol y gallwn ystyried cynnig penderfyniadau llwybr carlam ar gyfer prynu eitemau neu gasgliadau treftadaeth.

Bydd ein staff yn trafod goblygiadau ein gweithdrefn llwybr carlam ar gyfer eich cais gyda chi. Os oes gennych amser byr i brynu'r eitem(au), gofynnwn i chi roi manylion i ni am sut y bydd y gwrthrych hwn yn cael ei integreiddio i'ch gweithgareddau dysgu a'ch rhaglenni cyhoeddus presennol.

Nid ydym yn ei gwneud yn ofynnol i chi gael cynllun gweithgaredd ar wahân ond byddwn yn disgwyl i weithgareddau a rhaglenni fod yn briodol ar gyfer y gwrthrych rydych yn ei gaffael.

Costau

Mae'r costau cymwys sy'n gysylltiedig â phrynu yn cynnwys:

- y pris prynu ei hun
- ffioedd a ysgwyddwyd gan eich sefydliad fel y prynwr gan gynnwys prisiadau; ffioedd asiantau; a phriwmiwm y prynwr ar gyfer pryniannau mewn arwerthiant
- TAW na ellir ei hawlio

Mae costau anghymwys yn cynnwys:

- ffioedd gwerthwyr (er enghraifft, ffioedd cyfreithiol ac asiantau)

Dylech hefyd gynnwys costau'r holl weithgareddau eraill y byddwch yn eu gwneud yn eich prosiect unwaith y byddwch wedi prynu'r eitem(au). Rhaid i gostau eich gweithgareddau fod yn gymesur â chost yr eitem(au).

Mae'r wybodaeth sydd ei hangen arnom am y pryniant

Bydd angen i chi ddarparu:

- gwybodaeth am hanes ac arwyddocâd yr eitem(au)
- datganiad ynghylch pam mai chi yw'r sefydliad cywir i fod yn berchen ar yr eitem(au). Dylai hyn gael ei hategu gan yr hyn a ddywedwch yn eich polisiau, megis eich polisi caffael neu reoli casgliadau
- tystiolaeth y byddwch yn dod yn berchennog llawn ar yr eitem(au) neu'n achos da dros gydberchnogaeth wedi'i chynllunio'n dda
- prawf dogfennol o darddiad (tarddiad) yr eitem(au). Mae enghreifftiau o brawf yn cynnwys dogfennau gwerthu, dogfennau cyfreithiol, dogfennau allforio, datganiad ysgrifenedig gan y perchennog presennol, hanes yr eitem(au)
- tystiolaeth mai'r perchnogion presennol yw'r perchnogion (sydd â theitl cyfreithiol) a bod ganddynt yr hawl i werthu'r eitem(au) a throsglwyddo'r teitl i'r perchennog newydd
- prisiad annibynnol ar sail marchnad agored ar gyfer yr eitem(au) yr hoffech eu prynu; dylai hyn gynnwys rhesymu'r gwerthwr i gefnogi'r prisiad, nid datganiad o'r gwerth yn unig; nid oes angen i chi gomisiynu prisiad ar gyfer eitem (neu eitemau) sy'n destun arhosfan allforio neu ran o'r Broses Prisio Trysorau
- Tystiolaeth eich bod wedi dilyn canllawiau cyfredol ar wrthdawelu cludadwy, masnach anghyfreithlon, ac eitemau a chasgliadau a allai fod yn sensitif. Dylech ddarparu datganiad yn amlinellu eich ymchwil i'r cyfreithiau a'r canllawiau perthnasol ar gaffaeliadau moesegol.
- disgrifiad o sut y byddwch yn rheoli'r eitem(au) ac yn ei chadw'n ddiogel, ar yr adeg y byddwch yn ei phrynu ac yn y dyfodol
- adroddiad cadwraethwr yn dweud a oes gan yr eitem(au) anghenion cadwraeth ac, os felly, sut y byddwch yn diwallu'r anghenion hynny. Dylai'r adroddiad gynnwys tystiolaeth bod gan eich sefydliad yr amodau amgylcheddol cywir i gartrefu'r pryniant

Prosiectau sy'n cynnwys tir, cynefinoedd a rhywogaethau

Prosiectau cofnodi biolegol

Rhaid i unrhyw arsylwadau rhywogaethau gydymffurfio â'r safonau ar gyfer ansawdd a hygyrchedd data fel y nodir gan y Rhwydwaith Bioamrywiaeth Cenedlaethol (NBN) [ar wefan NBN Atlas](#). Rhaid i'r arsylwadau hyn fod ar gael i'r cyhoedd ar drwydded agored wrth ddatrys cipio, yn amodol ar gyfyngiadau rhywogaethau sensitif.

Mae sawl ffordd o gyflawni hyn. Efallai y byddai'n well gan Bartneriaid Data NBN Atlas gyflenwi setiau data yn uniongyrchol i'r NBN Atlas. Ymhlith yr opsiynau eraill mae drwy offeryn cofnodi [ar-lein iRecord](#) neu gellir eu rhannu â'ch canolfan cofnodion amgylcheddol leol neu ranbarthol i'w trosglwyddo [ymlaen i wefan NBN Atlas](#). Sicrhewch os yw'r cyflwyniad i'r NBN Atlas drwy drydydd parti, maent yn ymwybodol o'r gofynion i gyflwyno'r data hwn wrth gipio penderfyniad ar drwydded agored.

Os nad ydych yn si?r sut orau i fwrw ymlaen, cysylltwch â'r NBN yn uniongyrchol i drafod y llwybr cyflenwi data mwyaf priodol. Rhaid i chi hefyd fodloni ein gofynion digidol.

Y wybodaeth sydd ei hangen arnom am gymorth gwladwriaethol amaethyddol

Bydd angen i chi ddarparu cliriad cymorth gwladwriaethol gan Defra os yw rheolau cymorth gwladwriaethol amaethyddol yn debygol o fod yn berthnasol.

Gweithio ar dir preifat

Mae llawer o gynefinoedd a rhywogaethau â blaenoriaeth yn digwydd ar dir sy'n eiddo i unigolion preifat neu sefydliadau er elw.

Rydym yn derbyn ceisiadau am brosiectau tirwedd a natur sydd ar dir cyhoeddus a phreifat, ar yr amod bod budd cyhoeddus yn drech nag unrhyw enillion preifat i berchennog(wyr) tir unigol lle maent yn unigolion preifat neu'n sefydliadau er elw.

Er mwyn cynnwys tir preifat, rhaid i'ch prosiect cyffredinol fodloni pob un o'r pedwar maen prawf isod:

- ganddynt graidd o gynefin â blaenoriaeth o ansawdd da neu gefnogi poblogaeth sylweddol o rywogaethau â blaenoriaeth i ymestyn allan ohonynt o
- gwella a/neu ehangu graddau ac ansawdd cynefinoedd a fydd yn helpu i gyrraedd targedau cynefinoedd a rhywogaethau UKBAP
- cyfrannu at reoli'r ardal yn gynaliadwy yn y tymor hir
- dangos dull strategol o warchod cynefin neu rywogaeth â blaenoriaeth

Hyd yn oed wrth weithio ar dir preifat byddwn yn disgwyl i rywfaint o fynediad cyhoeddus gael ei ddarparu.

Rydym hefyd yn derbyn yr egwyddor o lefelau mynediad corfforol mewn parthau yn ardal eich prosiect ac efallai na fydd mynediad corfforol bob amser yn briodol nac yn ddymunol am resymau cadwraeth cynefinoedd. Dylech eisoes gael mynediad cyhoeddus i'r tir yr ydych yn berchen arno, ac efallai y bydd gennych rywfaint o seilwaith hefyd, er enghraifft llwybrau neu guddfannau, a all helpu i ddarparu ar gyfer mwy o fynediad i'r cyhoedd.

Gofynion perchnogaeth trydydd parti

Ar gyfer prosiectau tirwedd a natur

Os yw'r tir (a all gynnwys gwahanol leiniau o dir dros ardal eang) sy'n destun cyllid grant, yn eiddo i drydydd parti neu drydydd partiön lluosog (gan gynnwys perchnogion preifat), dylid rhoi cytundebau cyfreithiol ar waith rhwng pob perchennog tir a'r grantî.

Nid oes cytundeb rhagnodedig ond mae gennym ofynion penodol y dylid eu cynnwys mewn unrhyw gytundebau perchnogion tir trydydd parti. Dylai'r cytundebau perchnogion tir gynnwys y canlynol o leiaf:

Manylion y partiön:

- cadarnhad ynghylch sut y caiff y tir ei ddal (rhydd-ddaliad neu lesddaliad)
- disgrifiad o'r eiddo (gan gynnwys cynlluniau)

- cyfamodau ar ran perchennog y tir i gynnal a chadw'r tir a darparu mynediad i'r cyhoedd yn unol â thelerau'r grant (fel y bo'n berthnasol)
- darpariaeth y dylai unrhyw waredu ymlaen fod yn ddarostyngedig i gytundeb y trydydd parti
- y bydd y cytundeb yn para o ddechrau'r gwaith ar dir y trydydd parti tan 10 mlynedd ar ôl Cwblhau'r Prosiect

Bydd angen i chi ddarparu copïau o'r cytundebau trefeddiannwr i ni er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth â'r gofynion hyn. Bydd angen cwblhau'r cytundebau trefeddiannwr ac yn eu lle cyn i unrhyw arian grant gael ei ryddhau ar gyfer gwaith ar bob llain o dir sy'n eiddo i drydydd parti.

Ar gyfer gwaith cyfalaf i dreftadaeth adeiledig (er enghraifft, adeiladau hanesyddol, gerddi addurnol)

Os yw eich prosiect yn cynnwys gwaith sylweddol i adeilad treftadaeth sy'n eiddo i drydydd parti, byddwn fel arfer yn disgwyl i'r perchennog ddod yn grantî ar y cyd neu roi prydles i chi sy'n bodloni ein gofynion. Mewn rhai sefyllfaoedd, yn hytrach na gwneud y perchennog yn grantî ar y cyd, efallai y byddwn yn gofyn iddynt lofnodi llythyr ochr yn cytuno i gydymffurfio â thelerau'r grant i'r graddau y maent yn ymwneud â materion sydd o fewn eu rheolaeth.

Costau cyfreithiol

Gallwch gynnwys costau addasu a sefydlu unrhyw gytundebau trydydd parti, gan gynnwys cost cymryd cyngor cyfreithiol, fel rhan o'r costau yn eich cais.

Expand All accordions

Beth nesaf?

Defnyddiwch y rhestr wirio ddefnyddiol hon i sicrhau eich bod yn barod i wneud cais:

- Rwyf wedi darllen y ddogfen ganllaw yma
- Rwyf wedi darllen telerau ac amodau'r rhaglen grant
- Rwyf wedi llunio cyllideb prosiect ac wedi gwirio fy nghostau
- Rwyf wedi cynllunio sut i werthuso fy mhrosiect
- Rwyf wedi cwblhau pob rhan o'r ffurflen gais ar-lein
- Rwyf wedi paratoi'r holl ddogfennau ategol gorfodol

[Pan fyddwch yn barod, ymgeisiwch ar ein porth ymgeisio](#)

Cysylltwch â ni

Gallwch ddod o hyd i ragor o wybodaeth am sut i [gysylltu â ni](#) ar ein gwefan.

Os hoffech wybod am ein proses gwyno, ewch i'n tudalen [Gwasanaethau Cwsmeriaid](#).

Newidiadau i'r cynllun yma

Byddwn yn adolygu'r canllawiau hyn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth defnyddwyr. Rydym yn cadw'r hawl i wneud newidiadau yn ôl y gofyn. Byddwn yn cyfleu unrhyw newidiadau cyn gynted â phosibl drwy'r dudalen we hon.

Newidiadau

- **1 Mawrth 2023:**
  - Dywedwyd yn flaenorol y byddai'r canlyniadau blaenoriaeth yn parhau mewn grym tan ddiwedd y flwyddyn ariannol 2022-23. Dilëwyd y dyddiad dod i ben hwn.
  - Diweddarwyd gwybodaeth am risgiau a rheoliadau COVID-19. Er enghraifft, dilëwyd gwybodaeth am gadw pellter cymdeithasol o'r trosolwg.
- **7 Rhagfyr 2023:** Nid ydym yn derbyn ceisiadau am grantiau rhwng £3,000 a £10,000 mwyach. Bydd grantiau rhwng £10,000 a £10miliwn yn ailagor ym mis Ionawr gydag arweiniad a ffurflenni Treftadaeth 2033 newydd.

Cwestiynau a nodiadau cymorth y ffurflen gais - £3,000 i £10,000

[See all updates](#)

Cwestiynau o'n ffurflen gais Grantiau Treftadaeth y Loteri Genedlaethol - £3,000 i £10,000

Crëwyd y dudalen: 23 Mawrth 2023.

Defnyddiwch y dudalen hon i weld pa gwestiynau sydd ar y ffurflen gais cyn i chi ddechrau eich cais.

Mae hefyd yn cynnwys y **nodïadau cymorth** sy'n ymddangos ar y ffurflen.

Efallai y byddwch yn ei chael yn ddefnyddiol cyfeirio at ein [canllawiau ymgeisio](#) wrth ateb y cwestiynau.

Ynglŷn â'ch prosiect

Teitl y prosiect

Rhowch deitl neu enw i'ch prosiect y gallwn ei ddefnyddio i gyfeirio ato.

[Maes testun – 255 o nodau]

Pryd fydd eich prosiect yn digwydd?

- Dyddiad dechrau'r prosiect [Nodwch y dyddiad]
- Dyddiad dod i ben y prosiect [Nodwch y dyddiad]

Dydyn ni ddim yn disgwyl i brosiectau ar y lefel grant hon bara'n hwy nag un flwyddyn.

Ydy'r prosiect yn digwydd yn yr un lleoliad â chyfeiriad eich sefydliad?

[Dewiswch un o'r canlynol]

- Ydy, mae'r prosiect yn digwydd yn yr un lleoliad â chyfeiriad fy sefydliad
- Nac ydy, dydy'r prosiect ddim yn digwydd yn yr un lleoliad â chyfeiriad fy sefydliad

Os nac ydy

Dewch o hyd i'ch cyfeiriad: nodi cod post > dewis cyfeiriad > golygu manylion y cyfeiriad a ddewisir.

Disgrifiwch eich syniad

Mae hyn yn helpu ni i ddeall beth mae eich prosiect eisiau ei wneud. Esboniwch ddyheadau eich prosiect, sut mae'n ymwneud â threftadaeth ac ar beth y byddwch chi'n gwario'r arian.

[Maes testun – 500 gair]

A fydd gwaith cyfalaf yn rhan o'ch prosiect?

Wrth waith cyfalaf rydyn ni'n golygu atgyweirio, cadwraeth, adeiladu o'r newydd, digideiddio, neu waith i sefydlogi cyflwr gwrthrychau.

Enghreifftiau o waith cyfalaf:

- cadwraeth rhostir
- atgyweiriadau i gofeb rhyfel
- digideiddio archif o ffotograffau

Ar gyfer prosiectau sy'n ymwneud â gwaith ffisegol, er enghraifft cadwraeth ar adeilad hanesyddol neu waith adeiladu o'r newydd, darllenwch adran gofynion perchnogaeth [canllaw y rhaglen grantiau £3,000 i £10,000](#) ac edrychwch ar y [canllaw i derbyn grant](#).

[Dewiswch un o'r canlynol]

- Nac ydy, dydy gwaith cyfalaf ddim yn rhan o fy mhrosiect
- Ydy, mae gwaith cyfalaf yn rhan o fy mhrosiect

Os ydy

Os yw eich prosiect yn ymwneud â gwaith cyfalaf, anfonwch arolwg cyflwr aton ni, neu ddogfen briodol arall, fel cynllun cadwraeth drafft neu amlinellol.

Mae arolwg cyflwr yn esbonio cyflwr adeilad a'r gwaith y bydd angen ei wneud arno. Fel arfer mae'n cael ei wneud gan syrfëwr siartredig.

[Uwchlwytho ffeil]

Oes angen caniatâd arnoch chi gan unrhyw un arall i wneud eich prosiect?

Enghreifftiau o'r hyn y gallai fod angen caniatâd ar ei gyfer:

- Cydsyniad gan berchennog ased treftadaeth
- Hawliau i fynediad gan berchennog tir
- Caniatâd cynllunio gan y cyngor
- Cydsyniad i recordio sain neu dynnu lluniau o unigolion

Os nad ydych chi'n gwybod a oes angen caniatâd arnoch chi ai beidio, dewiswch yr opsiwn 'Ddim yn si?' a rhowch fanylion.

Dewiswch un opsiwn:

- Nac oes, does dim angen caniatâd arnaf
- Oes, mae angen caniatâd arnaf
- Dydw i ddim yn si?r a oes angen caniatâd arnaf

Os oes

Rhowch fwy o wybodaeth am bwy y mae angen caniatâd ganddynt er mwyn gwneud eich prosiect.

[Maes testun – 300 gair]

Os nad ydych chi'n si?r

Rhowch fwy o wybodaeth am bwy efallai y bydd angen cael caniatâd ganddynt er mwyn gwneud eich prosiect.

[Maes testun – 300 gair]

Pa wahaniaeth a ddaw yn sgil eich prosiect?

Dywedwch wrthyn ni ba effaith fydd gan eich prosiect ar dreftadaeth, pobl, eich cymuned a'r amgylchedd. Esboniwch sut y byddwch chi'n ymgorffori cynladwyedd amgylcheddol yn eich prosiect.

[Maes testun – 500 gair]

Pam mae eich prosiect yn bwysig i'ch cymuned?

Esboniwch pam mae gan eich cymuned ddiddordeb yn y prosiect a pham mae'n bwysig iddyn nhw.

Dywedwch wrthyn ni a yw treftadaeth y prosiect wedi'i chynnwys mewn dogfen ffurfiol, er enghraifft, mewn cynllun datblygu lleol.

[Maes testun – 500 gair]

Beth fydd yn digwydd ar ôl i'r prosiect ddod i ben?

Dywedwch wrthyn ni sut fydd y pethau rydych chi'n eu cynhyrchu'n cael eu darparu i'r cyhoedd, sut fydd y canlyniadau'n cael eu cynnal, a sut y byddwch chi'n rheoli'r dreftadaeth yn y dyfodol.

Byddwn ni'n defnyddio'r wybodaeth hon i asesu gwerth am arian ein buddsoddiad yn eich prosiect.

[Maes testun – 500 gair]

Pam mai eich sefydliad chi yw'r un gorau i gyflwyno'r prosiect hwn?

Dywedwch wrthyn ni pam y dylai eich sefydliad chi'n benodol redeg y prosiect hwn. Dangoswch eich bod chi wedi creu cysylltiadau â phrosiectau a sefydliadau perthnasol yn eich ardal.

[Maes testun – 500 gair]

Sut fydd eich prosiect yn cynnwys amrywiaeth ehangach o bobl?

Mae hwn yn ganlyniad gorfodol ar gyfer pob prosiect a ariennir gan Gronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol.

Dylai eich ateb esbonio sut y bydd proffil eich cynulleidfa neu wirfoddolwyr wedi newid rhwng dechrau a diwedd y prosiect.

Efallai y bydd yn cynnwys, er enghraifft, amrediad ehangach o oedrannau, ethnigrwydd a chefnidiroedd cymdeithasol, mwy o bobl, neu grwpiau, anabl nad ydynt erioed wedi ymgysylltu â'ch treftadaeth o'r blaen.

Dylai eich ateb ddweud wrthyn ni sut y byddwch yn cyrraedd grwpiau newydd o bobl drwy eich prosiect. Dylid cynnwys tystiolaeth i gefnogi'ch cynlluniau chi.

[Maes testun – 300 gair]

A fydd eich prosiect yn cyflawni unrhyw un o'n canlyniadau eraill?

Gwiriwch y canlyniadau y byddwch chi'n eu cyflawni a disgrifiwch sut y byddwch chi'n cyflawni nhw.

- Bydd treftadaeth mewn cyflwr gwell
- Bydd treftadaeth yn cael ei nodi a'i hegluro'n well

- Bydd pobl wedi datblygu sgiliau
- Bydd pobl wedi dysgu am dreftadaeth, gan arwain at newid mewn syniadau a chymau gweithredu
- Bydd gan bobl gwell llesiant
- Bydd y sefydliad a ariennir yn fwy gwydn
- Bydd yr ardal leol yn lle gwell i fyw, gweithio neu ymweld â hi
- Bydd yr economi leol yn cael hwb

[Maes testun – 300 gair ar gyfer pob canlyniad a ddewisir]

Faint fydd eich prosiect yn ei gostio?

Mae costau prosiect yn ein helpu ni i ddeall sut rydych chi'n bwriadu rhoi eich cynllun ar waith.

Ychwanegwch gost newydd ar gyfer pob cost prosiect.

Er enghraifft, os ydych chi'n gwneud tri gweithgaredd, ychwanegwch dri math o gost gweithgaredd ar wahân, pob un â'u disgrifiad a swm eu hunain.

- **Math o gost** [dewiswch o'r rhestr]
  - Staff newydd
  - Ffioedd proffesiynol
  - Recriwtio
  - Cost prynu eitemau treftadaeth
  - Gwaith atgyweirio a chadwraeth
  - Costau digwyddiadau
  - Allbynnau digidol
  - Offer a deunyddiau, gan gynnwys deunyddiau dysgu
  - Hyfforddiant ar gyfer staff
  - Hyfforddiant ar gyfer gwirfoddolwyr
  - Teithio ar gyfer staff
  - Teithio ar gyfer gwirfoddolwyr
  - Treuliau ar gyfer staff
  - Treuliau ar gyfer gwirfoddolwyr
  - Arall
  - Cyhoeddusrwydd a hyrwyddo
  - Gwerthuso
  - Swm wrth gefn
- **Disgrifiad o'r gost** [Maes testun – 50 gair]
- **Swm** – Gall hwn fod yn amcangyfrif [Nodwch y ffigur]

Help gyda mathau o gostau

Costau staff newydd

Dylid cynnwys costau contractau cyfnod penodol newydd, secondiadau - sef pobl sy'n cael eu trosglwyddo dros dro i'ch sefydliad, a chost staff llawrydd i helpu datblygu eich prosiect. Peidiwch â

chynnwys costau talu hyfforddeion yma.

Mae'n rhaid i chi hysbysebu pob swydd am staff y prosiect yn agored, oni bai bod gennych chi aelod staff â chymwysterau priodol ar eich cyflogres yr ydych yn ei symud i swydd yn y prosiect. Mae angen i chi ddarparu disgrifiad swydd ar gyfer y swydd hon.

Os ydych chi'n ymestyn oriau aelod staff â chymwysterau priodol ar eich cyflogres, fel y gall weithio ar y prosiect. Yn yr achos hwn byddwn ni'n ariannu cost yr oriau ychwanegol sy'n cael eu treulio ar y prosiect a bydd angen i chi ddweud wrthyn ni beth yw eu rôl.

Os ydych chi'n symud aelod staff presennol i swydd a grëir gan y prosiect, gall eich grant dalu naill ai am gost yr aelod staff hwn, neu am gost llenwi eu swydd.

Dylai pob cyflog fod yn seiliedig ar ganllawiau'r sector neu swyddi tebyg mewn sefydliadau eraill.

Ffioedd proffesiynol

Dylai ffioedd gydweddu â chanllawiau proffesiynol. Er enghraifft, dylai'r rhai ar gyfer RIBA, Sefydliad Brenhinol Penseiri Prydain, fod yn seiliedig ar fanyleb ysgrifenedig glir.

Recriwtio

Gall hyn gynnwys treuliau hysbysebu a theithio. Rydyn ni'n disgwyl i'ch sefydliad lynu wrth arfer adnoddau dynol da a dilyn yr holl gyfreithiau perthnasol.

Cost prynu eitemau treftadaeth

Os yw eich prosiect yn ymwneud â phrynu eitem treftadaeth, mae'n rhaid i chi gael prisiad annibynnol i helpu dangos y gellir prynu'r eitem hon am bris realistig. Os ydych chi'n unigolyn preifat neu sefydliad preifat allwch chi ddim gynnwys costau yma.

Gwaith atgyweirio a chadwraeth

Mae hyn yn cynnwys costau gwaith i atgyweirio, adfer neu gadw eitem, adeilad neu safle treftadaeth.

Costau digwyddiadau

Costau ar gyfer unrhyw ddigwyddiadau, er enghraifft, bwyd a diod neu hurio ystafell.

Allbynnau digidol

Unrhyw gostau sydd eu hangen arnoch chi i greu allbynnau digidol. Allbynnau digidol yw pethau rydych chi'n eu creu mewn fformat digidol sydd wedi'u dylunio i roi mynediad i dreftadaeth. Gallen nhw hefyd helpu pobl i ymgysylltu â threftadaeth a dysgu amdani. Er enghraifft, casgliad o ddelweddau digidol neu ffeiliau sain, adnodd neu arddangosfa dreftadaeth ar-lein neu ap ffôn

clyfar.

Offer a deunyddiau, gan gynnwys deunyddiau dysgu

Er enghraifft, gwisgoedd hanesyddol, hetiau caled i roi mynediad i safle, deunyddiau celf neu daflenni a chyhoeddiadau.

Hyfforddiant ar gyfer staff a hyfforddiant ar gyfer gwirfoddolwyr

Efallai y bydd angen hyfforddiant ar staff a gwirfoddolwyr newydd i wneud eich prosiect.

Teithio ar gyfer staff a theithio ar gyfer gwirfoddolwyr

I helpu staff a gwirfoddolwyr i deithio i safleoedd. Dylai costau teithio mewn car fod yn seiliedig ar 45c y filltir.

Treuliau ar gyfer staff a gwirfoddolwyr

Gallwch chi gynnwys costau treuliau ar gyfer staff a gwirfoddolwyr er mwyn sicrhau nad ydyn nhw ar eu colled.

Arall

Defnyddiwch hyn ar gyfer unrhyw gostau nad ydynt yn cyfateb i unrhyw un o'r penynnau cost eraill. Rhowch ddisgrifiad clir o'r costau hyn.

Cyhoeddusrwydd a hyrwyddo

Gallwch chi gynnwys costau deunyddiau hyrwyddo sy'n ymwneud yn uniongyrchol â'ch prosiect chi

Cofiwch wneud yn siŵr eich bod yn cydnabod y gefnogaeth gan y Loteri Genedlaethol.

Gwerthuso

Mae'r pennyn cost hwn yn orfodol. Mae'n rhaid gwerthuso pob prosiect. Ein cyngor yw cyllidebu hyd at 5% o'ch costau tuag at werthuso. Gan ddibynnu ar raddfa'r prosiect a pha mor gymhleth y mae, efallai y byddwch am gyflogi rhywun i helpu gwerthuso eich prosiect ac asesu a ydych yn gwerthuso'r canlyniadau y gwnaethoch eu nodi yn eich cais yn llwyddiannus.

Swm wrth gefn

Mae'r pennyn cost hwn yn orfodol. Mae swm wrth gefn yn cael ei ddefnyddio ddim ond i dalu am gostau annisgwyl sy'n angenrheidiol er mwyn er mwyn cyflwyno eich prosiect. Gallai'r swm wrth gefn fod hyd at 10% o gyfanswm costau'r prosiect, oni bai bod gennych chi brosiect cyfalaf arbennig o gymhleth lle y gallai fod angen swm uwch. Cofiwch sicrhau eich bod chi'n cynnwys eich

swm wrth gefn gofynnol yn unig yma ac nid o fewn penynnau cost eraill y cais.

Cefnogaeth dros eich prosiect

Ydych chi'n derbyn unrhyw gyfraniadau o ran cost at eich prosiect?

Dewiswch un opsiwn

- Ydw, rwy'n derbyn cyfraniadau mewn arian parod
- Nac ydw, dydw i ddim yn derbyn cyfraniadau mewn arian parod

Os ydw: Ychwanegu cyfraniad arian parod

- Disgrifiad o'r cyfraniad arian parod [Maes testun – 50 gair]
- Swm: [Nodwch y ffigwr]

Ydy'r cyfraniad arian parod hwn wedi'i sicrhau?

Dewiswch un opsiwn

- Ydy a gallaf ddarparu tystiolaeth
- Ydy ond nid oes gennyf dystiolaeth eto
- Nac ydy
- Ddim yn si?r

Os ydych chi'n dewis 'Ydy a gallaf ddarparu tystiolaeth': Gallai tystiolaeth fod ar ffurf llythyr gan y cyfrannwr, neu gopi o gyfrifienni banc i ddangos y cronfeydd. [uwchlwytho ffeil]

Help gyda chyfraniadau arian parod

Beth a olygwn wrth gyfraniadau arian parod?

Mae cyfraniadau arian parod yn cynnwys unrhyw gyllid ychwanegol rydych chi'n disgwyl ei dderbyn ar gyfer eich prosiect.

Oes angen cyfraniadau arian parod arna i?

Does dim angen i chi gael cyfraniadau arian parod ar y lefel grant hon, felly peidiwch â phoeni os na allwch chi ychwanegu unrhyw beth yn yr adran hon.

Fodd bynnag, os byddwch chi'n dweud wrthyn ni eich bod chi'n derbyn arian o ffynhonnell arall, bydd angen i ni weld tystiolaeth o hyn gan ei fod yn ein helpu ni gyda'n hasesiad.

Beth yw cyfraniad wedi'i sicrhau?

Wrth sicrhau, rydyn ni'n golygu bod yr arian parod yn eich cyfrif banc wedi'i neilltuo'n benodol ar gyfer y prosiect hwn neu fod arian grant wedi cael ei gynnig yn ffurfiol. Gallwch chi ychwanegu tystiolaeth yn nes ymlaen yn eich cais.

Eich cais am grant

Dangosir crynodeb i'r ymgeisydd o'i gais am grant, sy'n cynnwys dadansoddiad o'u cyfanswm costau prosiect, eu cyfraniadau arian parod a'r cais am grant sy'n deillio o hynny.

Ar y pwynt hwn, gallan nhw fynd yn ôl i newid eu costau neu gyfraniadau, cyn parhau â gweddill y cais.

Ychwanegu cyfraniad nad yw'n arian parod

- Disgrifiad o'r cyfraniad nad yw'n arian parod [Maes testun – 50 gair]
- Amcangyfrif o'r gwerth: Amcangyfrif o faint y byddai hyn wedi'i gostio os oedd angen i'ch prosiect dalu amdano. [Nodwch y ffigwr]

Beth yw cyfraniadau nad ydynt yn arian parod?

Cyfraniadau nad ydynt yn arian parod yw pethau sydd eu hangen arnoch chi ar gyfer eich prosiect nad oes angen i chi dalu amdanynt.

Er enghraifft, defnyddio ystafell mewn busnes lleol, neu ddeunyddiau a roddir gan gwmni lleol.

Gwirfoddolwyr

Dywedwch wrthyn ni beth sydd gennych yn barod i helpu gyda'ch prosiect.

Ychwanegu gwirfoddolwr

Gwirfoddolwyr yw pobl sy'n rhoi o'u hamser am ddim i helpu cyflwyno eich prosiect.

- Disgrifiad o'r gwirfoddolwyr [Maes testun – 50 gair]
- Oriau [Nodwch y ffigwr]

Tystiolaeth o gefnogaeth

Anfonwch dystiolaeth atom i gefnogi'r ymrwymadau a wnaed i'ch prosiect.

Beth a olygwn wrth dystiolaeth o gefnogaeth?

Gallai dystiolaeth fod yn llythyrau, e-byst neu fideos gan bobl sy'n cefnogi eich prosiect. Er enghraifft:

- Llythyr o gefnogaeth gan eich AS lleol

- E-bost gan bobl sy'n ymwneud â'ch prosiect
- Fideo gan eich ysgol leol

Ychwanegu tystiolaeth

Disgrifiwch y dystiolaeth rydych yn ei darparu [Maes testun = 50 gair]

[Uwchlwytho ffeil]

Gwirio eich atebion

Dangosir crynodeb i'r ymgeisydd o'i holl atebion, gyda'r opsiwn i fynd yn ôl a newid ateb o'r dudalen hon.

Uwchlwytho dogfen lywodraethu eich sefydliad

Cyn i ni asesu eich cais, mae angen i ni weld copi o ddogfen lywodraethu eich sefydliad.

Beth yw dogfen lywodraethu?

Mae dogfen lywodraethu yn ddogfen swyddogol sy'n amlinellu dibenion a rheolau gweithredu eich sefydliad. Mae'n ffurfioli'r llywodraethu ac yn esbonio sut mae penderfyniadau'n cael eu gwneud a chan bwy.

Weithiau mae'n cael ei alw'n gyfansoddiad, llyfr rheolau, cylch gorchwyl, memorandwm ac erthyglau cymdeithasu, neu ddatganiad o ymddiriedaeth.

Mae'r ffordd y mae'n edrych yn dibynnu ar ba fath o sefydliad yr ydych chi.

Er enghraifft: rheolau cymdeithasu grŵp neu glwb cymunedol lleol anghorfforedig, erthyglau cymdeithasu cwmni cyfyngedig trwy warant, gweithred ymddiriedaeth i sefydlu elusen.

[Mae'r Comisiwn Elusennau'n darparu arweiniad ar greu dogfen lywodraethu.](#)

Does dim angen i chi uwchlwytho eich dogfen lywodraethu os ydych chi'n:

- sefydliad cyhoeddus, er enghraifft, awdurdod lleol,
- elusen sy'n gofrestredig gyda Chomisiynau Elusennau Cymru, Lloegr, Yr Alban neu Ogledd Iwerddon.

Os nad oes gennych chi gopi wedi'i lofnodi, gallwch gyflwyno tystiolaeth arall i ddangos bod y ddogfen lywodraethu wedi cael ei mabwysiadu, er enghraifft, cofnodion cyfarfod pwyllgor.

Mae'n rhaid i'r enw ar eich dogfen lywodraethu gyfateb i enw eich sefydliad ac mae'n rhaid rhoi llofnod a'r dyddiad arni.

[Uwchlwytho ffeil]

Uwchlwytho cyfrifon eich sefydliad

Cyn i ni asesu eich cais, mae angen i ni weld cyfrifon wedi'u harchwilio neu eu dilysu diweddaraf eich sefydliad.

Does dim angen i chi uwchlwytho eich cyfrifon os ydych chi'n:

- sefydliad cyhoeddus. Er enghraifft, awdurdod lleol.

Os ydych chi'n sefydliad newydd ac nid oes gennych chi gyfrifon wedi'u harchwilio, gallwch ddarparu eich tair cyfriflen banc ddiwethaf, neu lythyr gan eich banc yn cadarnhau eich bod wedi agor cyfrif.

Gwnewch yn siŵr bod eich cyfrifon wedi cael eu harchwilio neu eu dilysu gan gyfrifydd yn ddiweddar.

[Uwchlwytho ffeil]

Cadarnhau'r datganiad

Gan eich bod chi nawr yn hapus gyda'ch cais, rydych chi'n barod i wneud cais am ariannu.

Rydyn ni'n cynnal ymchwil defnyddwyr ansoddol i'n helpu ni i ddatblygu ein cynhyrchion a'n gwasanaethau. Gallai hyn amrywio o arolwg 20 munud i gyfweiliad 2 awr.

- Ticiwch y blwch hwn os hoffech chi gymryd rhan yn ein hymchwil, neu i gael mwy o wybodaeth. [Blwch ticio]
- Rwyf wedi darllen y datganiad ac rwy'n cytuno ag ef. [Blwch ticio]

Datganiad

a) Telerau Grant

Mae'n rhaid i chi ddarllen y [telerau grant safonol](#) ar gyfer y rhaglen hon ar ein gwefan.

Trwy gwblhau'r Datganiad hwn, rydych chi'n cadarnhau bod eich sefydliad yn derbyn y telerau hyn. Ar gyfer prosiectau partneriaeth, mae'n rhaid i'r holl bartneriaid gadarnhau eu bod nhw'n derbyn y telerau grant safonol drwy ychwanegu enw cyswllt ar ddiwedd y datganiad.

b) Rhyddid Gwybodaeth a Diogelu Data

Rydyn ni'n ymroddedig i fod mor agored â phosib. Mae hyn yn cynnwys bod yn glir ynglŷn â sut rydyn ni'n asesu ac yn gwneud penderfyniadau ar ein grantiau a sut y byddwn ni'n defnyddio eich ffurflen gais a'r dogfennau eraill rydych chi'n eu rhoi i ni. Fel sefydliad cyhoeddus mae'n rhaid i ni ddilyn yr holl gyfreithiau a rheoliadau diogelu data, gan gynnwys cyfarwyddbau a rheoliadau Senedd Ewrop sy'n berthnasol ac mewn grym o bryd i'w gilydd (y 'ddeddfwriaeth Diogelu Data'). Fel y diffinnir gan y ddeddfwriaeth Diogelu Data mae Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth

Genedlaethol (sy'n gweinyddu Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol) yn rheolydd data.

Fel rhan o'r broses ymgeisio byddwn ni'n casglu eich enw a'ch swydd yn y sefydliad rydych chi'n ei gynrychioli. Efallai y byddwn ni'n rhannu'r wybodaeth hon gydag un o'r ymgynghorwyr ar ein Cofrestr Gwasanaethau Cefnogi os byddant yn cael eu penodi i roi cefnogaeth i chi ar eich prosiect. Dydyn ni ddim yn trosglwyddo data i unrhyw drydydd partïon sydd wedi'u lleoli y tu allan i'r UE. Mae ein Polisi Preifatrwydd yn cynnwys gwybodaeth ychwanegol gan gynnwys gwybodaeth gyswllt ein Swyddog Diogelu Data. Gellir dod o hyd iddo ar wefan Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol.

Pan fyddwch chi'n cwblhau'r Datganiad ar ddiwedd y ffurflen gais, rydych chi'n cadarnhau eich bod chi'n deall ein cyfrifoldebau cyfreithiol o dan ddeddfwriaeth diogelu data a Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000 ac nad oes gennych chi unrhyw wrthwynebiad i ni ryddhau adrannau Yngl?n â'ch prosiect a Cefnogaeth dros eich prosiect y ffurflen gais i unrhyw un sy'n gofyn am weld nhw ar ôl i'ch cais gwblhau'r broses asesu. Os oes unrhyw wybodaeth yn y rhannau hyn o'r ffurflen nad ydych chi eisiau iddyn nhw fod ar gael yn gyhoeddus, gofynnir i chi esbonio eich rhesymau isod:

[Blwch testun]

Byddwn ni'n cymryd y rhain i ystyriaeth pan fyddwn ni'n ymateb i unrhyw gais am fynediad i'r adrannau hynny. Efallai y bydd gofyn i ni ryddhau gwybodaeth arall yr ydych yn ei darparu i ni. Byddwn ni'n ymateb i'r ceisiadau hyn ar ôl cymryd eich hawliau a'ch disgwyliadau o dan ddeddfwriaeth Diogelu Data i ystyriaeth. Yn yr achosion hynny, byddwn ni bob amser yn ymgynghori â chi'n gyntaf. Byddwn ni ddim yn gyfrifol am unrhyw golled neu ddifrod yr ydych yn ei ddioddef o ganlyniad i ni fodloni'r cyfrifoldebau hyn.

- Penderfynu a fyddwn ni'n rhoi grant i chi.
- Darparu copïau i unigolion neu sefydliadau eraill sy'n helpu ni i asesu, monitro a gwerthuso grantiau.
- Rhannu gwybodaeth gyda sefydliadau ac unigolion sy'n gweithio gyda ni sydd â diddordeb dilys mewn ceisiadau a grantiau'r Loteri Genedlaethol neu raglenni ariannu penodol.
- Cadw mewn cronfa ddata a defnyddio at ddibenion ystadegol.
- Os byddwn ni'n cynnig grant i chi, byddwn ni'n cyhoeddi gwybodaeth amdanoch chi sy'n ymwneud â'r gweithgaredd rydym wedi'i ariannu, gan gynnwys swm y grant a'r gweithgaredd yr oedd i dalu amdano. Efallai y bydd yr wybodaeth hon yn ymddangos yn ein datganiadau i'r wasg, yn ein cyhoeddiadau printiedig ac ar-lein, ac yng nghyhoeddiadau neu ar wefannau adrannau llywodraeth perthnasol ac unrhyw sefydliadau partner sydd wedi ariannu'r gweithgaredd gyda ni.
- Os byddwn ni'n cynnig grant i chi, byddwch chi'n cefnogi ein gwaith o ddangos gwerth treftadaeth drwy gyfrannu (pan ofynnir i chi) at weithgareddau cyhoeddusrwydd yn ystod y cyfnod y byddwn yn darparu ariannu ar ei gyfer a chymryd rhan mewn gweithgareddau i rannu dysgu, y byddwn o bosib yn cysylltu grantïon eraill â chi i wneud hynny.

Efallai y byddwn ni'n cysylltu â chi o bryd i'w gilydd i roi'r wybodaeth ddiweddaraf i chi am waith Cronfa Treftadaeth y Loteri Genedlaethol.

[Ticiwch y blwch os hoffech chi gael eich hysbysu am ein gwaith]

- Cadarnhaf fod y sefydliad sydd wedi'i enwi ar y cais hwn wedi rhoi'r awdurdod i mi gwblhau'r cais hwn ar ei ran.
- Cadarnhaf fod y gweithgaredd yn y cais yn dod o dan ddibenion a phwerau cyfreithiol y sefydliad.
- Cadarnhaf fod gan y sefydliad y p?er i dderbyn y grant ac i'w dalu'n ôl.
- Cadarnhaf, os bydd y sefydliad yn derbyn grant, y byddwn ni'n glynu wrth y telerau grant safonol, ac unrhyw delerau neu amodau pellach fel y nodir yn y llythyr hysbysiad o grant, neu mewn unrhyw contract a baratoir yn benodol ar gyfer y prosiect.
- Cadarnhaf fod yr wybodaeth yn y cais hwn yn gywir hyd eithaf fy ngwybodaeth.

Ydych chi'n ymgeisio ar ran partneriaeth?

- Ydw [Blwch ticio]
- Nac ydw [Blwch ticio]

Os ydw: Dywedwch wrthyn ni gyda pha sefydliad(au) y byddwch chi'n cyflwyno eich prosiect mewn partneriaeth a rhowch gyswllt ar gyfer pob sefydliad partner (enw a swydd).

[Blwch testun]

Diweddariadau tudalen

Byddwn ni'n adolygu'r arweiniad hwn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth gan ddefnyddwyr. Rydyn ni'n cadw'r hawl i wneud newidiadau fel y bo angen. Byddwn ni'n cyfathrebu unrhyw newidiadau cyn gynted â phosib trwy'r dudalen we hon.

Canllawiau derbyn grant – £3,000 i £10,000

[See all updates](#)

Mae'r canllawiau hyn yn egluro sut y byddwch chi'n derbyn eich Grant o £3,000 i £10,000. Mae'n esbonio'r hyn a ddisgwyliwn gennych chi hefyd cyn, yn ystod ac ar ôl ei dderbyn.

Diweddarwyd y dudalen hon: 13 Ebrill 2023

Cyflwyniad

Llongyfarchiadau ar dderbyn Grant; edrychwn ymlaen at eich helpu chi i gyflawni Prosiect llwyddiannus. Mae'r arian y byddwch chi'n ei dderbyn yn arian cyhoeddus gan chwaraewyr y Loteri Genedlaethol, felly mae gennym ddyletswydd i sicrhau ei fod yn cael ei reoli mewn ffordd atebol. Mae hyn yn golygu bod amryw o brosesau y mae angen i chi eu dilyn gydol oes eich Prosiect. Rydym yn ceisio eu gwneud yn gymesur â lefel y Grant rydych yn ei dderbyn.

Rydym yn gwerthfawrogi mai dyma'r tro cyntaf i chi dderbyn arian gennym o bosib a'ch bod yn ansicr ynglŷn â sut i wneud cais am eich Grant a rhoi'r newyddion diweddaraf i ni am eich cynnydd. Bydd y ddogfen hon yn esbonio beth i'w wneud ac yn ateb unrhyw gwestiynau sydd gennych chi.

Rydym yn hoffi gweithio mewn ffordd gydweithredol, felly cadwch mewn cysylltiad â ni os ydych chi angen ein cymorth. Eich pwynt cyswllt cyntaf gyda Chronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol yw'r person a enwir yn eich e-bost Hysbysiad Grant. Rydym yn disgwyl i chi ymateb yn brydlon i unrhyw geisiadau am wybodaeth a thrafod unrhyw newidiadau sylweddol i'ch Prosiect gyda ni. Rhaid i chi fynd i'r afael ag unrhyw faterion a nodwn gydol eich Prosiect.

Hoffem ymweld neu gyfarfod â phob sefydliad rydym yn ei ariannu ond, yn anffodus, nid yw hyn yn bosib bob amser. Fodd bynnag, byddem yn ddiolchgar pe baech yn ein gwahodd ni i ddigwyddiadau ac agoriadau allweddol y prosiect, a byddwn yn ceisio anfon cynrychiolydd lle bo modd.

Byddwn yn cynnal archwiliadau ar ddiwedd eich Prosiect i gadarnhau ei fod wedi cyflawni'r Canlyniadau a nodwyd yn eich Cais a'r Dibenion Cymeradwy a amlinellir yn y Cytundeb Cyfreithiol. Nid oes angen i chi gyflwyno unrhyw anfonebau i ni, ond mae'n bwysig iawn eich bod yn eu cadw nhw rhag ofn y bydd eu hangen at ddibenion archwilio.

Mae'r ddogfen hon yn amlinellu ein harferion safonol, ond cofiwch y gallwn ni ddewis amrywio ein prosesau gan ddibynnu ar amgylchiadau penodol eich Prosiect.

Rydym wedi creu Rhestr Termau ddefnyddiol sydd i'w gweld yn Atodiad B. Os ydych chi'n ansicr ynglŷn ag unrhyw dermau a ddefnyddir yn y ddogfen, edrychwch ar yr adran hon.

Gair i gall

- peidiwch â chychwyn eich Prosiect cyn i ni roi caniatâd i chi
- ystyriwch werthuso'ch Prosiect o'r cychwyn
- cydnabyddwch eich cyllid a hyrwyddwch y Loteri Genedlaethol
- cadwch gofnod o wariant eich Prosiect
- cadwch bob anfoneb a derbynneb
- byddwch yn ymwybodol o'ch Dibenion Cymeradwy
- adolygwch a dysgwch o'r hyn rydych chi'n ei wneud
- gofawch eich bod yn siarad â ni am unrhyw broblemau
- cadwch dystiolaeth o'r Prosiect, er enghraifft, tystiolaeth o lansiadau, gweithdai a deunydd hyrwyddo
- ac yn anad dim, mwynhewch eich Prosiect

Amserlen y prosiect

1. dyfarnu'r grant
2. cyflwyno'r Cytundeb Cyfreithiol o fewn **tri mis** i ddyddiad derbyn yr e-bost yn gofyn i chi gwblhau hyn
3. cyflawni eich gweithgaredd prosiect cyn pen **12 mis**

4. cyflwyno Adroddiad Diwedd Grant o fewn **tri mis** i gwblhau eich Prosiect
5. hyd Contract y Grant: **hyd at bum mlynedd**

Sut y byddwn yn gweithio gyda chi

Mae'r adran hon yn esbonio'r canllawiau rydym yn disgwyl i chi eu dilyn wrth gyflawni'ch Prosiect. Os ydych chi'n ansicr ynglŷn ag unrhyw un o'r pwyntiau a godir, cysylltwch â ni.

Dogfennau pwysig

Rydym yn argymhell y dylech chi ymgysgu'r dogfennau canlynol cyn cychwyn ar eich Prosiect:

- Contract y Grant
- Canllaw ar Wneud Cais
- [Adran cydnabod grantiau ar ein gwefan](#)
- [Canllaw gwerthuso prosiect](#)

- [Canllawiau arfer da](#)

Mae'r holl ganllawiau ar gael yn yr adran [Ariannu](#) a'r adran [Canllawiau arfer da](#) ar y wefan.

Dyddiad Terfyn y Grant

Dyddiad Terfyn y Grant yw'r dyddiad **y mae'n rhaid i chi gwblhau eich Prosiect ac anfon eich Adroddiad Diwedd Grant atom**. Rydym yn caniatáu hyd at 18 mis i chi gwblhau eich Prosiect, gan gynnwys tri mis i gwblhau'r Cytundeb Cyfreithiol, 12 mis i gyflawni gweithgarwch eich Prosiect a thri mis i gyflwyno'ch Adroddiad Diwedd Grant.

Os byddwch chi'n wynebu oedi wrth gyflawni eich Prosiect, gallwch wneud cais am estyniad i Ddyddiad Terfyn y Grant.

Rydym yn ceisio bod yn hyblyg ond ni allwn warantu estyniad. Os bydd eich Prosiect yn cymryd mwy nag uchafswm o ddwy flynedd i'w gwblhau o ddyddiad cwblhau eich Cytundeb Cyfreithiol, gallwn ddewis cau eich Grant a gofyn i chi ad-dalu eich Grant neu ran ohono.

Hyrwyddo eich Grant Loteri Genedlaethol

Mae hyrwyddo a chydabod y Loteri Genedlaethol yn amod o Contract y Grant.

Gallwch chi ddod o hyd i syniadau [cydnabod a hyrwyddo, a'r brand rydym yn disgwyl i chi ei ddefnyddio](#), ar ein gwefan.

Rhaid i chi gydnabod eich Grant yn gyhoeddus cyn gynted ag y bydd eich Prosiect yn cychwyn trwy ddangos [logo cydnabod Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol](#).

Rhaid i chi sicrhau hefyd eich bod yn cynnwys logo'r Loteri Genedlaethol ar unrhyw wybodaeth rydych yn ei chynhyrchu am eich Prosiect, er enghraifft, gwybodaeth neu ddeunyddiau ymgynghoriad cyhoeddus neu godi arian. I gael mwy o wybodaeth, ewch i'n gwefan.

Os na fyddwch chi'n cydymffurfio â'n canllawiau cydnabyddiaeth, rydym yn cadw'r hawl i ofyn i chi ad-dalu eich Grant neu ran ohono.

Os ydych chi angen unrhyw help neu os oes gennych chi unrhyw gwestiynau ynglŷn â chydabod eich Grant, [cysylltwch â ni](#).

Cyhoedduswydd i'ch grant

Mae'n bwysig rhoi cyhoedduswydd i'ch Grant yn y cyfryngau lleol fel bod chwaraewyr y Loteri Genedlaethol yn gwybod ble mae eu harian yn cael ei wario. Byddwn yn cyhoeddi'r ffaith eich bod chi wedi cael Grant ar ein gwefan o fewn 20 diwrnod i ddyfarnu eich Grant.

Gallwn eich helpu chi gydag ymholiadau ynghylch cyhoedduswydd a'r cyfryngau. Mae [templed datganiad i'r wasg](#) ar gael ar ein gwefan. Mae'r templed yn cynnwys y geiriad cywir, felly y cyfan sydd angen i chi ei wneud yw ychwanegu gwybodaeth eich Prosiect lle bo angen.

Caffael: ymgynghorwyr, contractwyr a chyflenwyr

Ym mhob prosiect, pryd bynnag y byddwch yn defnyddio eich Grant i brynu nwyddau, gwaith neu wasanaethau, byddwn yn gofyn i chi roi manylion yr hyn sydd wedi'i gaffael (sef y broses brynu, tendro a dethol). Os ydych chi wedi prynu nwyddau, gwaith neu wasanaethau eisoes, bydd angen i chi ddweud wrthym sut wnaethoch chi hynny. Ni allwn dalu eich Grant os nad ydych chi wedi dilyn y weithdrefn a amlinellir isod.

Dylech ystyried cydraddoldeb o safbwynt triniaeth, tryloywder, cyd-gydnabyddiaeth a chymesuredd bob amser wrth gaffael unrhyw nwyddau, gwaith neu wasanaethau.

Os ydych chi'n Gorff Cyhoeddus sydd wedi derbyn grant neu os yw eich prosiect yn destun deddfwriaeth Caffael Cyhoeddus, mae'n rhaid i chi ddilyn y ddeddfwriaeth berthnasol.

Rhaid i weithdrefnau i recriwtio ymgynghorwyr a chontractwyr fod yn deg ac agored a chydymffurfio â'r ddeddfwriaeth gydraddoldeb a chyflogaeth berthnasol. Dylai ffioedd ar gyfer unrhyw ymgynghorwyr neu weithwyr proffesiynol eraill rydych chi'n eu recriwtio yn ystod y prosiect gydymffurfio â chanllawiau proffesiynol a bod yn seiliedig ar fanyleb ysgrifenedig glir. Mae angen i chi gael caniatâd ysgrifenedig gennym yn gyntaf os oes gennych gysylltiadau ag unrhyw un o'r contractwyr, cyflenwyr neu ymgynghorwyr rydych am eu penodi. Mae hyn yn cynnwys, er enghraifft, os ydynt yn ffrindiau agos neu'n berthnasau, neu os oes unrhyw gysylltiad ariannol megis perchnogaeth y cyflenwyr hyn.

Os nad ydych chi'n si?r am eich rhwymedigaethau, rydym yn eich cynghori i ofyn am gyngor proffesiynol neu gyfreithiol.

O dan £10,000

Os ydych chi'n prynu nwyddau, gwaith neu wasanaethau am lai na £10,000 nid oes angen i chi dendro'n agored am y rhain na chael sawl dyfynbris. Byddwn yn dal i ddisgwyl i chi ddangos gwerth cyffredinol am arian.

Rhwng £10,000 a £50,000

Rhaid i chi gael o leiaf dri dyfynbris cystadleuol ar gyfer unrhyw nwyddau, gwaith a gwasanaethau gwerth £10,000 neu fwy (ac eithrio TAW) yr ydym wedi cytuno i'w hariannu.?

Nid oes angen i chi benodi'r contractwr, y cyflenwr na'r ymgynghorydd sy'n darparu'r dyfynbris isaf o reidwydd. Wrth benderfynu pwy i'w benodi ar gyfer eich prosiect, dylech edrych ar y gwerth am arian cyffredinol y mae'r dyfynbris yn ei gynnig, a sgiliau, profiad a hyfywedd ariannol y contractwr, y cyflenwr neu'r ymgynghorydd.

Mwy na £50,000

Ar gyfer unrhyw nwyddau, gwaith a gwasanaethau sy'n werth mwy na £50,000 (ac eithrio TAW), rhaid i chi ddarparu prawf o weithdrefnau tendro cystadleuol. Dylai eich prawf fod yn adroddiad ar y tendrau rydych wedi'u derbyn, ynghyd â'ch penderfyniad ynghylch pa un i'w dderbyn.

Nid oes angen i chi benodi'r contractwr, y cyflenwr na'r ymgynghorydd sy'n darparu'r dyfynbris isaf o reidwydd. Wrth benderfynu pwy i'w benodi ar gyfer eich prosiect, dylech edrych ar y gwerth am arian cyffredinol y mae'r dyfynbris yn ei gynnig, a sgiliau, profiad a hyfywedd ariannol y contractwr, y cyflenwr neu'r ymgynghorydd.

Mewn rhai amgylchiadau, nid oes angen i chi ymgymryd â gweithdrefn dendro gystadleuol a gallwch wahodd un sefydliad yn unig i dendro. Dyma pryd:

- Mae cyfanswm pris y contract yn llai na £10,000.
- Mae cytundeb fframwaith ar waith i gyflenwi nwyddau, gwaith neu wasanaethau a oedd yn arfer bod yn destun tendrau cystadleuol, ac mae'r nwyddau neu'r gwasanaethau'n uniongyrchol berthnasol i gwmpas y gwaith prosiect sydd i'w gyflawni.
- Mae contract prosiect ar waith, a oedd yn arfer bod yn destun tendr cystadleuol, ac mae'n rhesymegol i ymestyn y contract i gwmpasu gwaith ychwanegol y prosiect. Yn yr achos hwn, rhaid i chi gadarnhau:
  - Yn achos gwaith cyfalaf, y gall prisiau'r rhan fwyaf o elfennau'r gwaith, gan gynnwys costau rhagarweiniol, gorbenion ac elw, gael eu cymhwyso'n uniongyrchol o'r contract presennol i'r gwaith newydd.
  - Bod y gwaith newydd yn llai o ran maint ac o fath tebyg i waith y prif contract.
  - Ni fydd y contractwr yn hawlio cost amhariad neu estyniad i'r prif contract os bydd y gwaith newydd yn cael ei gyflwyno.
  - Bod y contract presennol yn cyfyngu ar y gwaith a gyflawnir gan eraill.
- Mae'r nwyddau, y gwaith neu'r gwasanaethau sy'n ofynnol yn unigryw fel y'u hamlinellir mewn manyleb gofyniad heb ei frandio ac nid oes modd eu cael nhw o ffynonellau eraill trwy dendr cystadleuol.
- Gallwch ddangos eich bod wedi ceisio tendro'r nwyddau, y gwaith neu'r gwasanaethau yn agored a chystadleuol ond na chafwyd digon o ddi-ddordeb. Cafodd yr unig dendr a gyflwynwyd ei gyflwyno gan ddarparwr gwasanaethau a oedd yn credu ei fod yn gwneud

hynny mewn cystadleuaeth ag eraill.

- Gwaith brys lle gellir dangos y byddai'r amser y mae'n ei gymryd i gael tendrau'n rhoi'r prosiect mewn perygl ac yn ychwanegu'n sylweddol at y costau yn y pen draw.
- Nid yw'r cwmni sy'n darparu'r tendr sengl yn gysylltiedig, naill ai drwy berchnogaeth neu drwy gysylltiadau teuluol, ag uwch gynrychiolwyr y derbynydd grant.

Byddwn yn ei gwneud yn ofynnol hefyd i chi ystyried gwerthoedd cymdeithasol yn eich proses gaffael, gan gynnwys:

- cadwyni cyflenwi amrywiol
- gwell cyflogadwyedd a sgiliau
- cynhwysiant, iechyd meddwl a llesiant
- cynaliadwyedd amgylcheddol
- cadwyni cyflenwi cymuned ddiogel

Dylech sicrhau bod unrhyw gontractwr/cyflenwr/ymgynghorydd a allai gyfrannu at greu Allbynnau Digidol yn ymwybodol o'n gofyniad i brosiectau [rannu'r rhain o dan Drwydded Creative Commons Attribution 4.0 International](#) neu drwydded gyfatebol, a sicrhau bod gennych gytundeb i'r gwaith dilynol gael ei rannu fel hyn.

Lle nad yw hyn yn bosibl, rhaid i chi ofyn am gytundeb ysgrifenedig i wneud trefniadau amgen gyda ni, er enghraifft i ddefnyddio Trwydded Agored amgen, cyn cyhoeddi unrhyw gontract gwaith.

Recriwtio staff

Rhaid i bob swydd gael ei hysbysebu, gyda'r eithriadau canlynol:

- Os oes gennych chi aelod o staff cymwys ar eich cyflogres rydych chi'n ei symud i'r swydd a grëwyd gan eich Prosiect.
- Os oes gennych chi aelod staff cymwys ar eich cyflogres rydych chi'n cynyddu ei oriau fel y gall weithio ar y Prosiect. Yn yr achos hwn, byddwn yn ariannu cost ei oriau ychwanegol a dreulir ar y Prosiect a bydd angen i chi ddweud wrthym am y rôl y bydd yn ei chyflawni.

Efallai y byddwn yn gofyn am gael gweld tystiolaeth o'r weithdrefn recriwtio a ddilynwyd, felly cadwch y cofnodion hyn yn ddiogel.

Os ydych chi'n symud aelod o staff presennol i swydd a grëwyd gan y Prosiect, gallwn naill ai dalu am gost yr aelod o staff neu gost llenwi ei swydd wag, pa un bynnag yw'r lleiaf (ystyr swydd wag yw pan fydd gweithiwr cyflogedig yn cael swydd newydd a bod y swydd wag yn cael ei llenwi dros dro gan weithiwr cyflogedig arall).

Os hoffech chi benodi unrhyw aelodau staff newydd ar eich Prosiect sy'n gysylltiedig ag unrhyw aelodau staff yn eich sefydliad, er enghraifft, unrhyw ffrindiau agos, perthnasau neu gyn-aelodau staff, bydd angen i chi gael caniatâd ysgrifenedig gennym ni yn gyntaf.

Dylai pob cyflog fod yn seiliedig ar ganllawiau'r sector neu swyddi tebyg mewn mannau eraill.

Rydym wedi ymrwymo i sicrhau bod y sector treftadaeth yn gynhwysol ac yn gynaliadwy. Rhaid i chi ddefnyddio'r gyfradd Cyflog Byw (a Chyflog Byw Llundain lle bo hynny'n berthnasol) ar gyfer holl staff y Prosiect.

Cytuno ar eich Grant

Ar ôl i ni roi gwybod i chi am eich dyfarniad Grant, byddwch yn derbyn e-bost yn gofyn i chi fewngofnodi i'ch cyfrif ar-lein er mwyn cadarnhau a chytuno ar eich Grant. Cyfeirir at hyn fel y Cytundeb Cyfreithiol. Ar ôl i chi gwblhau proses y Cytundeb Cyfreithiol, byddwn yn gofyn i chi gyflwyno eich manylion banc er mwyn i ni allu talu eich Grant i chi.

Er mwyn cytuno i dderbyn y Grant, bydd angen i chi wneud y canlynol:

- Rhoi gwybod i ni a oes unrhyw newidiadau i'ch Prosiect ers cyflwyno'ch cais gwreiddiol, er enghraifft, newidiadau i bartneriaid neu gyfraniadau arian parod.
- Cadarnhau bod y manylion sydd gennym am eich prosiect yn gywir.
- Anfon unrhyw dystiolaeth newydd yn ymwneud â'ch prosiect, er enghraifft cyfraniadau arian parod, caniatâd neu drwyddedau.
- Darllen telerau ac amodau'r Grant a Thelerau Safonol y Grant.
- Darllen y canllawiau Derbyn Grant.
- Darparu manylion dau lofnodwr cyfreithiol ar gyfer eich sefydliad, fel y gallwn anfon dolen atynt i lawrlwytho, darllen, llofnodi a llwytho'r telerau ac amodau.

Bydd angen i chi anfon y canlynol hefyd:

- Prawf o gyfraniadau arian parod a/neu gynllun codi arian (gorfodol os yn berthnasol)
- Prawf o berchnogaeth eiddo, gan gynnwys, er enghraifft, copïau diweddar o gofrestr teitlau'r Gofrestrfa Tir (gyda chynllun), prydlesi a thystiolaeth o unrhyw forgeisi presennol (gorfodol os yn berthnasol) ac ati.
- Prawf o unrhyw ganiatâd neu drwyddedau statudol angenrheidiol (gorfodol os yn berthnasol).

Rhaid cyflwyno'r Cytundeb Cyfreithiol o fewn tri mis i ddyddiad derbyn yr e-bost yn gofyn i chi gwblhau hyn. Os oes oedi sylweddol, mae'n bosibl y byddwn ni'n penderfynu tynnu'r cynnig Grant yn ôl.

Ar ôl i chi gwblhau'r Cytundeb Cyfreithiol, byddwch yn derbyn e-bost arall yn gofyn i chi ddarparu eich manylion banc a chopi o gyfriflen banc, slip talu i mewn neu siec ddiweddar.

Derbyn eich Taliad Grant

Ar ôl i chi gwblhau'r Cytundeb Cyfreithiol, byddwch yn derbyn e-bost arall yn gofyn i chi ddarparu eich manylion banc er mwyn i ni dalu eich Grant. Bydd angen copi o gyfriflen banc, slip talu i mewn neu siec ddiweddar arnom.

Rhaid i enw eich cyfrif banc gyfateb i enw'r sefydliad yn eich Cais.

Cyn i ni allu rhoi caniatâd i chi gychwyn eich prosiect a chyn rhyddhau eich Grant, bydd angen i chi gwblhau'r tasgau canlynol (os yn berthnasol) hefyd:

- Sicrhau'r holl gyllid partneriaeth (os nodir yn eich Cais).
- Cael caniatâd statudol, er enghraifft, cydsyniad neu gynneddf adeiladau rhestredig.
- Sicrhau unrhyw drwyddedau angenrheidiol, er enghraifft, trwydded madfallod y d?r neu ystlumod.
- Sicrhau perchnogaeth Eiddo rhydd-ddaliad neu lesddaliad i fodloni ein gofynion – gweler Atodiad A.

Byddwn yn rhyddhau 100% o'ch Grant unwaith y bydd y Cytundeb Cyfreithiol wedi'i brosesu. Byddwn yn defnyddio'r wybodaeth sy'n cael ei darparu gennych gyda'r ffurflen hon i'n helpu i fonitro cynnydd a pherfformiad eich Prosiect.

Ein nod yw rhyddhau eich Grant o fewn 10 diwrnod gwaith i dderbyn eich ffurflen a'r dogfennau ategol. Yna, gallwch gychwyn ar eich Prosiect. Ni ddylech chi gychwyn unrhyw waith ar eich Prosiect hyd nes y byddwch chi wedi cael caniatâd ysgrifenedig gennym ni i wneud hynny. Os byddwch chi'n gwneud hynny, byddwch chi'n gwneud hynny ar eich menter eich hun.

Adroddiad Diwedd Grant

Ar ôl i chi orffen eich prosiect, bydd angen i chi gwblhau'r Adroddiad Diwedd Grant. Rydym yn argymhell y dylech chi wneud hyn cyn gynted ag y gallwch chi grynhoi'r holl wybodaeth a thra bod y Prosiect yn dal i fod yn ffres yn eich meddwl.

Rhowch wybod i ni pan fyddwch wedi gorffen neu ar fin gorffen eich prosiect er mwyn i ni anfon yr Adroddiad Diwedd Grant atoch.

Bydd angen i chi anfon y canlynol hefyd:

- cofnod ffotograffig o'ch Prosiect (gorfodol)
- adroddiad gwerthuso (gorfodol)
- tystiolaeth eich bod wedi cydnabod eich grant (gorfodol)
- unrhyw ddogfennau perthnasol eraill megis tystiolaeth o ganiatâd statudol, trwyddedau neu gyllid partneriaeth newydd, cofnod o weithgareddau neu ddiwyddiadau, disgrifiadau swydd, CVs neu gontractau cyflogaeth (os yn berthnasol)

Mae'n bwysig bod dogfennau sy'n cael eu cyflwyno yn ddarllenadwy a bod ganddynt deitlau sy'n disgrifio eu cynnwys mewn modd defnyddiol.

Rhaid i chi anfon eich Adroddiad Diwedd Grant atom o fewn **tri mis** i gwblhau eich Prosiect ac erbyn Dyddiad Terfyn eich Grant. Os na fyddwn yn derbyn yr adroddiad o fewn yr amserlen hon, gallwn ofyn i chi ad-dalu eich Grant gan na fydd gennym unrhyw dystiolaeth bod y Prosiect wedi cael ei gyflawni.

Mae 'cwblhau' yn golygu:

- bod eich Prosiect wedi gorffen, a'ch bod wedi cyflawni eich Dibenion Cymeradwy

- eich bod wedi cydnabod eich Grant a hyrwyddo'r Loteri Genedlaethol
- eich bod wedi gwerthuso eich Prosiect a chreu adroddiad byr (hyd at 10 tudalen)
- eich bod yn gallu cyflenwi ffotograffau (JPEGs) o'r Prosiect a phrawf o gydnabyddiaeth o'n cyllid

Rhoi'r newyddion diweddaraf i ni am eich Prosiect

Ar ôl i ni gadarnhau bod gennych chi ganiatâd i gychwyn eich Prosiect, nid oes angen i chi gyflwyno unrhyw ffurflenni eraill hyd nes y byddwch chi wedi cwblhau eich Prosiect. Rhaid i chi gyflwyno eich Adroddiad Diwedd Grant o fewn tri mis i gwblhau eich Prosiect ac erbyn Dyddiad Terfyn eich Grant.

Fodd bynnag, rhaid i chi gysylltu â ni cyn gynted â phosibl ynglŷn ag unrhyw broblemau neu faterion sylweddol (er enghraifft, materion a allai arwain at newidiadau mewn costau, oedi difrifol neu fethu â chyflawni'r Dibenion Cymeradwy a'r Canlyniadau) sy'n codi yn ystod eich Prosiect fel y gallwn ni ymateb a'ch cynorthwyo chi fel sy'n briodol. Rhowch wybod i ni ymlaen llaw am unrhyw ddigwyddiadau a rhowch y newyddion diweddaraf i ni am unrhyw lwyddiannau a straeon newyddion da.

Newidiadau i'r prosiect

Ni allwch newid Dibenion Cymeradwy eich Prosiect heb ganiatâd ysgrifenedig ymlaen llaw gennym ni. Os ydych chi eisiau i ni ystyried unrhyw newidiadau i'ch Dibenion Cymeradwy, rhaid i chi anfon manylion ysgrifenedig am y rhesymau dros y cais ac esbonio sut y bydd yn effeithio ar:

- ansawdd a Chanlyniadau eich Prosiect
- cost eich Prosiect
- yr amser rydych chi ei angen i gwblhau eich Prosiect
- hyfywedd eich Prosiect yn y dyfodol

Rhaid i unrhyw newidiadau y cytunir arnynt gyda ni fod yn ysgrifenedig a chael eu hadrodd yn eich Adroddiad Diwedd Grant hefyd.

Oedi i'r amserlen

Os ydych chi'n meddwl na fyddwch chi'n gallu cwblhau eich Prosiect cyn Dyddiad Terfyn eich Grant, cysylltwch â ni fel y gallwn ni drafod y mater gyda chi. Rydym yn ceisio bod yn hyblyg ond ni allwn warantu estyniad ac nid ydym yn disgwyl i'ch Prosiect gymryd mwy na dwy flynedd i'w gwblhau o'r dyddiad y gwnaethoch chi gwblhau eich Cytundeb Cyfreithiol.

Newidiadau yn y gyllideb

Os ydych chi angen symud arian rhwng y penawdau cost yn eich Cais er mwyn cyflawni eich Dibenion Cymeradwy, rhaid i chi ddangos sut mae'r newidiadau hyn wedi eich helpu i gyflawni eich Prosiect yn eich Adroddiad Diwedd Grant. Cysylltwch â ni ymlaen llaw os ydych chi eisiau trafod unrhyw newidiadau sylweddol.

Os byddwch chi'n gwario llai na'ch costau cytunedig a'ch bod yn cwblhau eich Prosiect heb wario'r gyllideb i gyd, bydd angen i chi ddychwelyd unrhyw gyllid Grant sydd heb ei wario wrth gwblhau eich Adroddiad Diwedd Grant.

Os bydd cyfanswm costau'r Prosiect yn cynyddu yn ystod y Prosiect, dim ond o dan amgylchiadau eithriadol y byddwn yn ystyried cynyddu eich Grant. Yn yr achos hwn, bydd rhaid i chi ddarparu mwy o wybodaeth.

Prosiectau sydd ddim yn gwario eu holl arian

Os byddwch chi'n gwario llai na'ch costau cytunedig a'ch bod yn cwblhau eich Prosiect heb wario'r gyllideb i gyd, bydd angen i chi ddychwelyd unrhyw gyllid Grant sydd heb ei wario atom. Bydd hyn yn cael ei gyfrifo yn seiliedig ar gostau cyffredinol eich Prosiect a Chanran y Grant.

Enghraifft ymarferol:

- Cyfanswm costau'r Prosiect yw £8,000; mae eich sefydliad yn cyfrannu £800 o'ch cronfeydd wrth gefn a'ch Grant yw £7,200. Felly, Canran y Grant yw 90% (eich Grant wedi'i rannu gyda chyfanswm costau'r Prosiect).

Os byddwch chi'n cwblhau eich Prosiect heb wario'r gyllideb i gyd, bydd angen i chi ddychwelyd rhan o'ch Grant i ni yn seiliedig ar Ganran y Grant.

Enghraifft ymarferol:

- Os mai cyfanswm gwariant y Prosiect yw £7,500, yna yn seiliedig ar Ganran Grant o 90%, byddai eich Grant yn cael ei addasu i £6,750. Felly, byddai angen i chi ddychwelyd £450 atom trwy drosglwyddiad BACS (e-bostiwrch ni i gael ein manylion banc).

Dyddiad Cwblhau'r Prosiect a Hyd Contract y Grant

Ar ddiwedd eich Prosiect, byddwn yn anfon gohebiaeth atoch i roi gwybod i chi ein bod wedi derbyn yr holl ddogfennau angenrheidiol i gofnodi bod eich Prosiect wedi'i gwblhau. Dyddiad ffurfiol Cwblhau'r Prosiect yw'r dyddiad a ddangosir yn yr ohebiaeth hon.

Mae eich Contract Grant yn nodi am ba hyd y bydd Contract y Grant yn berthnasol i'ch Prosiect, ac felly am ba hyd y bydd rhaid i chi gyflawni ymrwymadau parhaus eich Prosiect. Mae'r rhain yn cychwyn ar ôl i ni brosesu eich Cytundeb Cyfreithiol a gallant bara sawl blwyddyn ar ôl i chi gwblhau eich Prosiect, gan ddibynnu ar natur eich Prosiect.

- **Gweithgarwch** (er enghraifft arddangosfa a/neu ddigwyddiad heb unrhyw Allbynnau Digidol): mae Contract y Grant yn dod i ben ar Ddyddiad Cwblhau'r Prosiect.
- **Cyfalaf** (er enghraifft, gwaith adeiladu neu adfer newydd): pum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect.
- **Allbynnau Digidol** (er enghraifft, creu gwefan): pum mlynedd ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect.
- **Caffael**: os yw eich Prosiect yn cynnwys prynu eitem dreftadaeth, tir neu adeilad, bydd telerau Contract y Grant yn para am gyfnod amhenodol. Os byddwch chi eisiau cael gwared

ar yr hyn rydych chi wedi'i brynu yn y dyfodol, rhaid i chi ofyn am ein caniatâd ac efallai y byddwn yn hawlio eich Grant i gyd, neu ran ohono, yn ôl (mae mwy o wybodaeth yn Atodiad A).

Bydd oedi o ran cyflwyno eich Adroddiad Diwedd Grant yn ymestyn hyd Contract y Grant.

Atodiad A: Perchnogaeth eiddo

Perchnogaeth eiddo

Os bydd eich Cais yn llwyddiannus, rydym yn disgwyl mai chi sy'n berchen ar unrhyw Eiddo (tir, adeiladau, eitemau treftadaeth neu eiddo deallusol) y byddwch yn gwario eich Grant arno. Os na fyddwch yn bodloni ein gofynion perchnogaeth, bydd angen i chi wella eich hawliau (er enghraifft, trwy newid neu ymestyn prydles) neu byddwn yn ei gwneud hi'n ofynnol i'r perchennog fod yn rhan o Contract y Grant.

Ar gyfer Prosiectau Cyfalaf sy'n cynnwys gwaith i adeilad neu dir

Rydym yn disgwyl i'r rhydd-ddaliad fod yn eiddo i chi, ond os nad yw'r rhydd-ddaliad yn eiddo i'ch sefydliad chi, byddwch angen prydles sydd ag o leiaf bum mlynedd yn weddill arni ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect. Fel arall, bydd angen i'r perchennog fod yn dderbynydd grant ar y cyd neu lofnodi llythyr ffurfiol y byddwn yn ei baratoi yn cytuno i gydymffurfio â thelerau Contract y Grant.

Ar gyfer caffaeliadau

Os yw eich Prosiect yn cynnwys prynu tir neu adeiladau, rhaid i chi eu prynu nhw trwy rydd-ddaliad neu gyda phrydles sydd ag o leiaf 99 mlynedd yn weddill arni ar ôl Dyddiad Cwblhau'r Prosiect, a bydd Contract y Grant yn para am gyfnod amhenodol. Ni allwn ariannu unigolion preifat na sefydliadau masnachol 'sy'n gwneud elw' i brynu adeiladau neu dir.

Eitemau treftadaeth

Ar gyfer Prosiectau sy'n ymwneud â phrynu eitem dreftadaeth neu wneud gwaith cadwraeth ar eitem dreftadaeth (er enghraifft, trênn stêm neu beintiad), rydym yn disgwyl i chi brynu neu fod yn berchen ar yr eitem yn ei chyfanrwydd. Ni allwn ariannu unigolion preifat na sefydliadau masnachol 'sy'n gwneud elw' i brynu eitemau treftadaeth.

Os ydych chi'n benthyca eitem(au) fel rhan o'r Prosiect (er enghraifft, ar gyfer arddangosfa) a gofynnir i chi gyfrannu at y costau cadwraeth, efallai y byddwn yn derbyn y gost hon os yw'n rhan fach o'ch Prosiect. Efallai y bydd angen i berchnogion yr eitem(au) fod yn rhan o Contract y Grant os dyfernir Grant. Cysylltwch â ni i siarad am hyn os ydych chi'n meddwl y bydd hyn yn berthnasol i'ch Prosiect.

Allbynnau Digidol

Os ydych chi'n creu allbynnau digidol fel rhan o'ch Prosiect, rydym yn disgwyl mai chi sy'n berchen ar hawlfraint yr holl ddeunydd digidol neu fod gennych gytundeb ffurfiol gyda pherchennog yr hawlfraint i ddefnyddio'r deunydd ac i [fodloni ein gofynion](#).

Atodiad B: rhestr termau

Cais – eich ffurflen gais wedi'i chwblhau ac unrhyw ddogfennau neu wybodaeth rydych yn eu hanfon atom gyda'ch cais am Grant.

Canllaw ar Wneud Cais – y ddogfen sy'n amlinellu cwmpas y rhaglen a sut i wneud cais.

Dibenion Cymeradwy – mae'r Dibenion Cymeradwy yn crynhoi'r Prosiect a ddisgrifir yn eich Cais.

Cyllidwr – Ymddiriedolwyr Cronfa Goffa'r Dreftadaeth Genedlaethol sy'n gweinyddu Cronfa Dreftadaeth y Loteri Genedlaethol.

Grant – y swm rydym wedi'i ddyfarnu i chi ar gyfer eich Prosiect.

Contract y Grant – yn cynnwys:

- 'Gwirio manylion eich Prosiect'
- Telerau ac Amodau
- unrhyw Amodau Grant Ychwanegol, os yn berthnasol
- Telerau Safonol y Grant
- Canllaw Derbyn Grant
- eich Cais

Dyddiad Terfyn y Grant – y dyddiad terfynol ar gyfer cwblhau'r Prosiect.

Canran y Grant – y Grant wedi'i rannu â chyfanswm costau'r Prosiect.

Cytundeb Cyfreithiol – y broses y mae'n rhaid i chi ei chwblhau i gadarnhau a chytuno ar eich Grant. Mae hyn yn cynnwys cadarnhau manylion eich Prosiect (gan gynnwys y Grant, y Dibenion Cymeradwy a Dyddiad Terfyn y Grant) a chytuno ar Contract y Grant.

Trwydded agored – mae [trwydded agored](#) yn rhoi caniatâd i gyrchu, aildefnyddio ac ailddosbarthu gwaith gydag ychydig o gyfyngiadau, neu ddim cyfyngiadau. Mae amrywiaeth o drwyddedau agored ar gael, ond y drwydded agored ddiofyn sydd ei hangen yw'r drwydded Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0), neu drwydded gyfatebol.

Canlyniadau – rydym yn disgrifio'r gwahaniaeth rydym eisiau ei wneud gyda'n cyllid trwy gyfres o [naw Canlyniad](#). Mae canlyniadau'n newidiadau, effeithiau neu fuddiannau sy'n digwydd o ganlyniad uniongyrchol i'ch Prosiect. Bydd pob un o'r Prosiectau rydym yn eu hariannu'n cyflawni un neu fwy o'r Canlyniadau hyn.

Prosiect – y dibenion rydym wedi'u cymeradwyo fel y'u hamlinellir yn y Cais. Bydd y rhain yn ystyried unrhyw newidiadau a gytunwyd gennym ni a gennych chi yn ysgrifenedig hyd at ddyddiad ein penderfyniad i ddyfarnu'r Grant i chi ac unrhyw newidiadau rydym yn dweud wrthy'ch amdanynt

yn y Cytundeb Cyfreithiol. Weithiau, disgrifir y dibenion hyn fel Dibenion Cymeradwy ac maent yn cynnwys cael a defnyddio cyllid partneriaeth fel yr amlinellir yn y Cais a sut y gwnaethoch chi ddweud y byddech yn defnyddio'r Eiddo (os o gwbl).

Dyddiad Cwblhau'r Prosiect – dyddiad y llythyr rydym yn ei anfon atoch yn rhoi gwybod i chi ein bod wedi cofnodi bod y Prosiect wedi ei gwblhau. Noder y bydd y dyddiad hwn ar ôl y dyddiad y byddwch wedi cwblhau'r holl waith ar y Prosiect.

Eiddo – tir, adeiladau, eitemau treftadaeth neu eiddo deallusol a fydd yn elwa o'ch Grant.

Rydym, ni, ein – y Cyllidwr.

Chi, eich – Derbynnydd y Grant.

Diweddariadau i'r canllawiau

Byddwn yn adolygu'r canllawiau hyn yn rheolaidd ac yn ymateb i adborth defnyddwyr. Rydym yn cadw'r hawl i wneud newidiadau yn ôl y gofyn. Byddwn yn rhoi gwybod am unrhyw newidiadau cyn gynted â phosibl drwy'r dudalen we hon.

Newidiadau

13 Ebrill 2023: Golygwyd y canllawiau hyn yn sylweddol er mwyn sicrhau eu bod yn cefnogi defnyddwyr ein system rheoli grantiau newydd. Mae'r hen system wedi cau bellach.

Mae'r diweddariadau hyn yn cynnwys:

- dileu testun sy'n gysylltiedig â'r hen system rheoli grantiau, gan gynnwys pa gamau y dylai defnyddwyr eu cymryd i gwblhau ein hen ffurflenni cais
- dileu prosesau a oedd yn ymwneud â'n hen system, er enghraifft postio llythyrau hysbysiad am grantiau
- diweddarau iaith a therminoleg fel eu bod yn cyfateb i'n system newydd